

ΑΠΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

"ΜΠΟΡΩ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΕΥΡΩ"

**ΓΕΝΙΚΟ ΛΥΚΕΙΟ ΑΛΙΑΡΤΟΥ
ΕΡΕΥΝΗΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ
Α' ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ
ΣΧΟΛΙΚΟ ΕΤΟΣ 2012-13
ΑΛΙΑΡΤΟΣ, ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2013**

Ο Τίτλος της Ερευνητικής έκθεσης:
ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ – ΜΠΟΡΩ ΚΑΙ ΧΩΡΙΣ ΕΥΡΩ

Εργάστηκαν οι μαθητές του Α2 τμήματος του Γενικού Λυκείου Αλιάρτου

Σύνθεση ομάδων και εργασίες που έχουν αναλάβει:

Ομάδες - θέματα		Ερωτήματα που θα διερευνήσει κάθε ομάδα
Ομάδα 1η : Το χρήμα		
1	Παπαδιάς Ιωάννης	Το χρήμα (ορισμός, είδη, πως-πότε πρωτοεμφανίστηκε). Οικονομική Νομισματική Ένωση, Ευρώ, διαχείριση Τραπεζικό Σύστημα. Εθνική οικονομία, εισόδημα, κατά κεφαλήν εισόδημα, βιοτικό επίπεδο. Κρατικές δαπάνες και έσοδα.
2	Μερτίρι Συλβέστερ	
3	Μπέσσας Κωνσταντίνος	
4	Τουρκοχωρίτη Φωτεινή	
5	Χρήστου Σταυρούλα	
Ομάδα 2η : Τα εμπορεύματα		
1	Μπέσσας Ιωάννης	Εμπορεύματα- Ορισμός και χαρακτηριστικά Προσδιορισμός τιμής εμπορευμάτων Κατανάλωση – Χρηστική αξία εμπορευμάτων Εμπόρευμα και κόσμος
2	Μούκα Ανίσα	
3	Γσαπάρας Δημήτρης	
4	Γσιώλη Ανδριάννα	
Ομάδα 3η : Συναλλαγές		
1	Μόκας Δημήτρης	Ηλεκτρονικό εμπόριο, Ιστορική αναδρομή, Επιχειρηματικές διαδικασίες, Ανταλλακτικό εμπόριο, Σύστημα ισοτιμίας Μπρέττον Γούντς, Εμπορικό δίκαιο, Σύγχρονες τάσεις, Έννοια-Φύση Εμπορίου, Εσωτερικό - Εξωτερικό, Διεθνές - Παγκόσμιο εμπόριο, Αντικείμενο του εμπορίου, Συναλλαγματικά μέσα, Πιστωτικοί τίτλοι
2	Λιάκου Δήμητρα	
3	Μακρής Γεώργιος	
4	Νταβαλούμη Κωνσταντίνα	
5	Χρήστου Χαράλαμπος	
Ομάδα 4η: Τα ανταλλακτικά δίκτυα στην Ελλάδα και στον κόσμο		
1	Σκλαπάνη Αγγελική	Τι είναι τα ανταλλακτικά δίκτυα; Πως λειτουργούν; Πότε εμφανίστηκαν; Τι συμβαίνει στον ελληνικό χώρο και στο εξωτερικό; Σύγχρονα ανταλλακτικά δίκτυα.
2	Λιάκου Αμαλία	
3	Μπόλμπασης Γεώργιος	
4	Νταΐρη Αναστασία	
5	Στοιχειού Χριστίνα	
Ομάδα 5η: Δυνατότητες της τοπικής κοινωνίας και τοπικό ανταλλακτικό δίκτυο		
1	Χαραλαμπίδης Αλέξανδρος	Πως λειτουργεί ένα ανταλλακτικό δίκτυο; Τρόπος λειτουργίας (κανονισμοί, καταστατικό, νομικό καθεστώς) ανταλλακτικού δικτύου ΕΛΙΚΩΝΙΟ. Λογισμικό υλοποίησης – υποστήριξης Αντ. Δικτύων. Διερεύνηση δυνατοτήτων και προθέσεων της τοπικής κοινωνίας για το τοπικό ανταλλακτικό δίκτυο
2	Χαλιμούρδα Έλενα	
3	Πανούσης Βασίλης	
4	Παπαγεωργίου Κωνσταντίνος	

Υπεύθυνοι καθηγητές:

ΧΑΛΙΜΟΥΡΔΑ ΑΓΓΕΛΙΚΗ –ΠΕ19- Πληροφορικός
ΤΣΑΚΝΑΚΗ ΧΑΪΔΟΥΛΑ – ΠΕ 09 - Οικονομολόγος

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η συνολική εργασία μας αφορά στην ανταλλακτική οικονομία. Για να γίνει κατανοητή η έννοια της ανταλλακτικής οικονομίας – πώς λειτουργεί και γιατί υπάρχει - μελετήσαμε τις παρακάτω ενότητες ανά ομάδα:

1^η ομάδα

Η εργασία μας αφορά το χρήμα. Φυσικά το χρήμα έχει πολλές μορφές. Αρχικά, μιλήσαμε για τον ορισμό του χρήματος, τα είδη του και πώς πρωτοεμφανίστηκε. Στη συνέχεια, αναφερθήκαμε στην ισοτιμία των νομισμάτων και στην Οικονομική Νομισματική Ένωση ερευνώντας την ιστορία της. Επικεντρωθήκαμε, επίσης, στο ευρώ και όσα έχουν να κάνουν με αυτό, όπως ποιος το διαχειρίζεται, γιατί δημιουργήθηκε κτλ. Αναπόσπαστο κομμάτι του χρήματος είναι και το τραπεζικό σύστημα, στο οποίο κάναμε μια πολύ σύντομη αναφορά, δεν θα μπορούσαμε άλλωστε να πούμε πολλά γιατί λόγω της πολυπλοκότητας που παρουσιάζει θα μπορούσε από μόνο του να αποτελέσει αντικείμενο έρευνας. Τέλος, τελευταία ενότητα της εργασίας μας αποτελεί η εθνική οικονομία η οποία περιλαμβάνει κάποιες οικονομικές έννοιες, όπως πώς ορίζεται το εισόδημα, το κατά κεφαλήν εισόδημα, το βιοτικό επίπεδο καθώς και τις κρατικές δαπάνες και έσοδα.

2^η ομάδα

Στις σύγχρονες κοινωνίες στις οποίες ζούμε το σύνολο, σχεδόν, των αντικειμένων που χρησιμοποιούμε στην καθημερινή μας ζωή είναι εμπορεύματα. Αυτό σημαίνει ότι για να τα αποκτήσουμε πρέπει να πληρώσουμε χρήματα ή να δώσουμε σε αντάλλαγμα άλλα αντικείμενα. Τα τρόφιμα που τρώμε τα αγοράζουμε στο σούπερ μάρκετ ή στο εστιατόριο, τα ρούχα που φοράμε τα αγοράζουμε στα καταστήματα ενδυμάτων, τα βιβλία που διαβάζουμε τα αγοράζουμε στα βιβλιοπωλεία, τις εφημερίδες και τα περιοδικά στο περίπτερο κ.ά.

Εμπορεύματα δεν είναι μόνο τα αντικείμενα, αλλά και πολλές υπηρεσίες. Οι υπηρεσίες του γιατρού, τον οποίο πληρώνουμε για τη θεραπεία που μας προσφέρει, του καθηγητή των ξένων γλωσσών που μας μαθαίνει κάποια ξένη γλώσσα, του δικηγόρου που συμβουλευόμαστε για τις υποθέσεις μας, της τράπεζας που καταθέτουμε τα χρήματά μας είναι μερικές από αυτές. Επίσης οι υπηρεσίες που συνδέονται με τα σπορ και τη διασκέδαση, είναι χαρακτηριστικά παραδείγματα υπηρεσιών που είναι εμπορεύματα. Πληρώνουμε εισιτήρια για να μπούμε στο γήπεδο και να παρακολουθήσουμε έναν αγώνα μπάσκετ ή

ποδοσφαίρου, μια συναυλία, ή για να χορέψουμε σε μια ντισκοτέκ. Οι υπηρεσίες δεν έχουν υλική υπόσταση.

Αν παρακολουθήσουμε τις διαφημίσεις στην τηλεόραση, το ραδιόφωνο, τις εφημερίδες και τα περιοδικά αντιλαμβανόμαστε το πλήθος των εμπορευμάτων και τη σημασία τους για την οργάνωση της καθημερινής μας ζωής. Διαφημίζονται τρόφιμα, ρούχα, παπούτσια, δίσκοι μουσικής, φαρμακευτικά προϊόντα, είδη καθαρισμού, είδη προσωπικής υγιεινής, ταξίδια, μουσικές εκδηλώσεις, αυτοκίνητα, βιβλία. Όλα αυτά τα αντικείμενα και οι υπηρεσίες, ανεξάρτητα από το αν μας είναι πολύ ή λίγο χρήσιμα και ανεξάρτητα από το είδος της χαράς που μας δίνει η απόκτησή τους, είναι εμπορεύματα. Δημιουργούνται για να πωληθούν και τα αποκτούμε με την αγορά τους. Επειδή η χρήση των εμπορευμάτων αφορά κάθε σφαίρα της καθημερινής μας ζωής, καταλαβαίνουμε γιατί η απόκτησή τους είναι προϋπόθεση για την επιβίωσή μας. Καταλαβαίνουμε επομένως γιατί η απόκτησή τους απασχολεί έντονα τους ανθρώπους. Επομένως η υποενοότητα μας με θέμα “το εμπόρευμα” θα αγγίξει και θα αναλύσει επισταμένα τις εξής υποενοότητες :

- Ορισμός και χαρακτηριστικά εμπορευμάτων
- Προσδιορισμός τιμής εμπορευμάτων
- Κατανάλωση – χρηστική αξία εμπορευμάτων
- Εμπορεύματα και κόσμος

3^η ομάδα

Η ομάδα μας μελέτησε το θέμα των συναλλαγών. Αναλυτικότερα ασχοληθήκαμε με το ηλεκτρονικό εμπόριο, τις επιχειρηματικές διαδικασίες, το ανταλλακτικό εμπόριο και την ανταλλακτική οικονομία, το εμπορικό δίκαιο, τα συναλλαγματικά μέσα και τους πιστωτικούς τίτλους.

4^η ομάδα

Το αντικείμενο μελέτης της ομάδας μας είναι τα ανταλλακτικά δίκτυα στην Ελλάδα και στον κόσμο και πως αυτά εξελίχθηκαν στην μορφή που είναι σήμερα. Ξεκινήσαμε την έρευνα μας από τα ανταλλακτικά δίκτυα που στήριζαν την λειτουργία τους στην εκτύπωση εναλλακτικού νομίσματος και φτάσαμε στις σύγχρονες μορφές δικτύων που στηρίζονται στη χρήση των δικτύων μέσω υπολογιστών και Ίντερνετ, ηλεκτρονικών λογαριασμών και ηλεκτρονικής εναλλακτικής μονάδας. Ερευνήσαμε ενδελεχώς τον όρο «ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ» και τις αιτίες που ώθησαν στο σχηματισμό τους, Στη συνέχεια αναζητήσαμε

προγόνους των σημερινών δικτύων όπως το «TRUEKE» της Αργεντινής και εντοπίσαμε τα ανταλλακτικά δίκτυα όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά σε όλο τον κόσμο. Τέλος, εξετάσαμε το θέμα από την ηθική πλευρά του και τονίσαμε τη σημασία του.

5η ομάδα

Η δική μας ομάδα μελέτησε την τοπική κοινωνία. Προσπαθήσαμε να διερευνήσουμε τις ανάγκες της, τις δυνατότητες της αλλά και τις προθέσεις των ανθρώπων της ως προς την εφαρμογή της ανταλλακτικής οικονομίας τοπικά. Αρχικά ερευνήσαμε τις παραγωγικές δυνατότητες του νομού μας και μέσω ερωτηματολογίου τις δυνατότητες των νοικοκυριών της πόλης μας. Στη συνέχεια ενημερωθήκαμε αναλυτικά και περιγράψαμε τον τρόπο λειτουργίας του τοπικού ανταλλακτικού δικτύου 'Ελικώνιο' καθώς τον τρόπο που υλοποιούνται ηλεκτρονικά τα ανταλλακτικά δίκτυα.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ	
1. ΚΕΦ. 1^ο : ΧΡΗΜΑ	
1.1. Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	10
1.2. ΕΙΔΗ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	10
1.3. Η ΠΡΩΤΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ	11
1.4. ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΤΙΜΙΑ	11
1.5. ΟΝΕ - Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ	12
1.5.1. Η Ιστορία της νομισματικής συνεργασίας	
1.5.2. Το Ευρώ	
1.5.3. Ποιες χώρες υιοθέτησαν το ευρώ-και πότε;	
1.5.4. Το ευρώ και η Οικονομική και Νομισματική Ένωση	
1.5.5. Ποιος το διαχειρίζεται;	
1.5.6. Ποιος το χρησιμοποιεί;	
1.5.7. Γιατί το χρειαζόμαστε;	
1.5.8. Τραπεζικό σύστημα	
1.6. ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ	17
2. ΚΕΦ.2^ο : ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ	
2.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	20
2.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΙΜΗΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	21
2.3. ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ - ΧΡΗΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ	23
2.4. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ	24
3. ΚΕΦ.3^ο : ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ	
3.1. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	27
3.1.1. Ιστορική αναδρομή	
3.1.2. Εμπλεκόμενοι εταίροι	
3.1.4. Επιχειρηματικές διαδικασίες	
3.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	30
3.2.1 Ανταλλακτικό εμπόριο	
3.2.2. Ανταλλακτική οικονομία: πως εφαρμόζεται στην Ελλάδα σήμερα	
3.2.3. Σύστημα ισοτιμίας του Μπρέττον Γούντς	
3.3. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	33
3.3.1.Διάκριση του από το αστικό δίκαιο	
3.3.2. Διάρθρωση του εμπορικού δικαίου	
3.3.3. Πηγές του εμπορικού δικαίου	
3.3.4. Σύγχρονες τάσεις του Εμπορικού Δικαίου	
3.3.5. Διακρίσεις των εμπορικών πράξεων	
3.3.6. Αντικειμενικά εμπορικές πράξεις	
3.3.7. Παράγωγα εμπορικές πράξεις	
3.4. ΈΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	37
3.4.1. Εσωτερικό Εμπόριο.	
3.4.2.Εξωτερικό Εμπόριο.	
3.4.3. Διεθνές ή παγκόσμιο εμπόριο.	
3.5 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	38

3.6 ΠΟΙΑ Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	39
3.7 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	39
3.8. ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	40
3.8.1. Με κριτήριο τη φύση του αντικειμένου του	
3.8.2. Με κριτήριο το φορέα	
3.8.3. Με κριτήριο τα μέσα μεταφοράς που χρησιμοποιούνται	
3.8.4. Με κριτήριο την προσέλευση του κοινού	
3.9 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΜΕΣΑ - Πιστωτικοί τίτλοι	41
4^ο ΚΕΦ. : ΤΑ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ	
4.1. ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ	44
4.2. ΠΟΙΑ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ	44
4.3. ΠΟΙΟΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕ	44
4.4. ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ	45
4.5. ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ	46
4.6. ΗΘΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ	47
5^ο ΚΕΦ.: ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ /	
 ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	
5.1. ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ	48
5.1.1. Πρωτογενής τομέας	
5.1.2. Δευτερογενής τομέας	
5.1.3. Τριτογενής τομέας	
5.2. ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ	50
5.2.1. Τι είναι το ΕΛΙΚΩΝΙΟ	
5.2.2. Τι έχει να κερδίσει κάποιος από τη συμμετοχή του στο δίκτυο «ΕΛΙΚΩΝΙΟ»	
5.2.3. Τι είδους συναλλαγές μπορούν να γίνουν στο Δίκτυο «ΕΛΙΚΩΝΙΟ»	
5.2.4. Ποιος μπορεί να γίνει μέλος - Σε ποιους απευθύνεται το δίκτυο	
5.2.5. Υπάρχει χρέωση για το λογαριασμό	
5.2.6. Πως εξασφαλίζεται το σύστημα από απάτες	
5.2.7. Μεταφορά ΕΛΙΚΩΝΙΩΝ από λογαριασμό σε λογαριασμό ή για δωρεά σε φιλανθρωπική οργάνωση	
5.2.8. Ποια είναι η Νομική μορφή του Δικτύου	
5.3. ΤΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ – ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ CYCLOS	54
3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ – ΠΗΓΕΣ	56
4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	
4.1. Συνεντεύξεις	57
4.2. Ερωτηματολόγιο	60
4.3. Γραφήματα	62
4.4. Εξοπλισμός και εργαλεία που χρησιμοποιήθηκαν	66

1. ΠΡΟΛΟΓΟΣ – ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στα πλαίσια της ερευνητικής εργασίας της τάξης μας, οι μαθητές του Α2 τμήματος του Γενικού Λυκείου Αλιάρτου, ασχοληθήκαμε με το θέμα της Ανταλλακτικής Οικονομίας και διαπραγματευθήκαμε επιμέρους θέματα σχετικά με αυτή. Η επιλογή του θέματος έγινε με κλήρωση και ήταν κάτι άγνωστο για εμάς μέχρι τότε.

Για να μπορέσουμε να μελετήσουμε καλύτερα το αντικείμενο της εργασίας μας αποφασίσαμε να το προσεγγίσουμε χωρίζοντας το σε πέντε ενότητες και για την πιο ολοκληρωμένη μελέτη και κατανόηση αυτών χωριστήκαμε σε πέντε ομάδες των 4-5 μαθητών και κάθε ομάδα ανέλαβε από μια ενότητα. Οι ενότητες λοιπόν της συνολικής εργασίας μας διαμορφώθηκαν έτσι: Χρήμα, Εμπορεύματα, Συναλλαγές, Ανταλλακτική Οικονομία στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, Τοπική Κοινωνία και δυνατότητα εφαρμογής της Ανταλλακτικής Οικονομίας σε αυτή.

Με αυτόν τον τρόπο θα μπορούσαμε καλύτερα να κατανοήσουμε τον τρόπο διεξαγωγής και υλοποίησης των ανταλλαγών όπως αυτές έχουν διαμορφωθεί σήμερα αλλά και την σπουδαιότητα τους για την οικονομική ζωή και ανάπτυξη του ανθρώπου. Έτσι μελετήσαμε το ρόλο του χρήματος ως μέσω ανταλλαγής, το ρόλο των εμπορευμάτων για τη ζωή μας και την ικανοποίηση των επιθυμιών - οικονομικών αναγκών μας, τον τρόπο και το νομικό καθεστώς λειτουργίας του εμπορίου. Σε αυτό το πλαίσιο και προσπαθώντας να αποδώσουμε και να προσεγγίσουμε την σημερινή κατάσταση, την Ελλάδα της οικονομικής κρίσης και της κρίσης των θεσμών, μελετήσαμε τα ανταλλακτικά δίκτυα -μία νέα μορφή οικονομίας που στηρίζει την λειτουργία της στη μη χρήση χρήματος και στην απευθείας ανταλλαγή προϊόντων-, έτσι όπως αυτά αναπτύχθηκαν κατά το παρελθόν στο εξωτερικό, σε χώρες που βίωσαν πολύ πριν από εμάς την οικονομική κρίση και στα εγχώρια ανταλλακτικά δίκτυα που αναπτύσσονται συνεχώς στην Ελλάδα αλλά και στη Βοιωτία, όπου ζούμε, ειδικότερα.

Πραγματοποιώντας διεξοδική έρευνα και αναζήτηση πληροφοριών σε διαδικτυακούς ιστότοπους και βιβλιογραφία ελληνική και ξένη, συντάξαμε την τελική εργασία παραθέτοντας τα στοιχεία και τις πληροφορίες.

Αρχικά όλοι είχαμε ενδοιασμούς και αμφιβολίες για αυτό το σημαντικό και ουσιαστικό εγχείρημα και αρκετοί από εμάς θεωρούσαμε πως δεν θα μπορούσαμε να ανταπεξέλθουμε στις υποχρεώσεις μας και να φέρουμε εις πέρας με επιτυχία το εγχείρημα, τελικά καταφέραμε να ολοκληρώσουμε την εργασία μας .

Κατά τη διάρκεια του τετραμήνου και όσο προχωρούσε η έρευνα και η επεξεργασία των πληροφοριών που βρίσκαμε μας συνάρπασε η όλη ιστορία και νοιώσαμε πως κάναμε μια

εξάιρετη επιλογή ως προς το θέμα της εργασίας μας. Κανένας από εμάς δεν γνώριζε τόσα πολλά για τα ανταλλακτικά δίκτυα και τον αντιπραγματισμό πριν αναλάβουμε την ερευνητική εργασία. Κι ακόμα αποκομίσαμε τόσα πράγματα από το επονομαζόμενο Project τα οποία θα μας ακολουθούν σε όλη την πορεία της ζωής μας .

Μάθαμε να συνεργαζόμαστε δίχως έριδες και ανταγωνισμούς, μάθαμε πως να διαχειριζόμαστε δεδομένα και στοιχεία και επιπλέον μάθαμε να πράττουμε και να εργαζόμαστε συλλογικά, κάτι το οποίο θα αποτελέσει ουσιαστικό θεμέλιο για την επαγγελματική μας ζωή.

2. ΘΕΩΡΗΤΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

ΚΕΦ. 1: ΤΟ ΧΡΗΜΑ

1.1. Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Χρήμα καλείται κάθε αποδεκτό μέσο το οποίο χρησιμεύει για την ανταλλαγή όλων των άλλων αγαθών και τη μέτρηση της αξίας τους. Χρήμα δηλαδή είναι οτιδήποτε η κοινωνία αποδέχεται ως γενικό μέσο ανταλλαγής και κοινό μέτρο σύγκρισης της ανταλλακτικής αξίας των αγαθών. Με τη χρησιμοποίηση του χρήματος η ανταλλαγή χωρίζεται σε δύο πράξεις: Στην αγορά και στην πώληση και έτσι πραγματοποιείται η ανταλλαγή.

1.2. ΕΙΔΗ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Στις σύγχρονες κοινωνίες το χρήμα έχει τις παρακάτω αναφερόμενες μορφές :

- i) **Τα κέρματα.** Είναι μεταλλικά νομίσματα ευτελούς αξίας, ως προς το υλικό κατασκευής τους, που χρησιμοποιούνται για συναλλαγές μικρής αξίας, όπως για αγορά εφημερίδων, εισιτηρίων στις αστικές συγκοινωνίες κτλ. Η αξία όλων των κερμάτων ως ποσοστό στη συνολική ποσότητα του χρήματος είναι πολύ μικρή.
- ii) **Τα χαρτονομίσματα.** Τα εκδίδει η κεντρική τράπεζα. Παλαιότερα, την αξία των χαρτονομισμάτων κάλυπτε η τράπεζα με αντίστοιχης αξίας ποσότητα χρυσού, κανόνας του χρυσού, που διατηρούσε στο θησαυροφυλάκιο της. Αυτό πλέον δεν ισχύει. Η ποσότητα των χαρτονομισμάτων που θέτει σε κυκλοφορία η κεντρική τράπεζα προσδιορίζεται από την νομισματική και οικονομική πολιτική κάθε χώρας με βάση γενικότερα οικονομικά κριτήρια .
- iii) **Οι τραπεζικές επιταγές.** Οι εμπορικές τράπεζες δίνουν στους πελάτες τους τη δυνατότητα να πληρώνουν εκείνους με τους οποίους συναλλάσσονται με επιταγές. Στην επιταγή αναγράφεται το χρηματικό ποσό, το όνομα του δικαιούχου και υπογράφεται από τον εκδότη, με την προϋπόθεση ότι το αντίστοιχο χρηματικό ποσό έχει ήδη κατατεθεί στη τράπεζα στο λογαριασμό του εκδότη.
- iv) **Οι πιστωτικές κάρτες.** Τις εκδίδουν οι εμπορικές τράπεζες ή χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί και αποτελούν το λεγόμενο “πλαστικό χρήμα “. Οι πιστωτικές κάρτες χρησιμοποιούνται από τους καταναλωτές για αγορές εμπορευμάτων από καταστήματα που έχουν συμβληθεί με τις τράπεζες. Η αγορά με πιστωτική κάρτα επιτρέπει στο κάτοχο της να μην πληρώνει αμέσως με μετρητά αλλά να πληρώνει το ποσό αργότερα στη τράπεζα του, ενώ ο πωλητής εξοφλείται από την τράπεζα.

1.3 Η ΠΡΩΤΗ ΕΜΦΑΝΙΣΗ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Στην αρχή ως χρήμα οι λαοί χρησιμοποιούσαν διάφορα είδη, ζώα, δέρματα, σιτάρι, λάδι, σίδηρο κ.α. Ορίζονταν δηλαδή ότι το ζώο A μπορούσε να ανταλλαγή με X ποσότητα λαδιού ή Ψ ποσότητα σιταριού με το ζώο A. Παρόλο αυτά η χρησιμοποίηση όλων αυτών στις συναλλαγές παρουσίαζε ορισμένα μειονεκτήματα.

- i) **Αδιαιρετότητα.** Όσα από αυτά εξυπηρετούσαν συναλλαγές μεγάλης αξίας, δεν μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για συναλλαγές μικρής αξίας γιατί δεν ήταν διαιρετά. Π.χ : τα ζώα.
- ii) **Μεταβολή της αξίας.** Σε ορισμένα από αυτά μπορούσε να μεταβληθεί η αξία, με αποτέλεσμα να δημιουργείται αβεβαιότητα και να δυσχεραίνονται οι συναλλαγές. Παράδειγμα: τα ζώα μπορούν να γεννήσουν ή να πεθάνουν, τα μέταλλα να σκουριάσουν κτλ.
- iii) **Δυσκολία στη χρήση.** Το βάρος ή ο όγκος ορισμένων από αυτά έκανε δύσκολη τη μεταφορά τους.

Έτσι λοιπόν, τα κράτη προκειμένου να αντιμετωπίσουν αυτές τις δυσκολίες, επενέβησαν και κατασκεύασαν μικρούς και ομοιόμορφους δίσκους ορισμένου βάρους και σχήματος, από χρυσό και άργυρο ορισμένης περιεκτικότητας. Τους δίσκους αυτούς ονόμασαν νομίσματα γιατί το χρήμα λαμβάνει πλέον νόμιμο και επίσημο χαρακτήρα, ενώ το κράτος εγγυάται τη γνησιότητα του.

1.4 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΗ ΙΣΟΤΙΜΙΑ

Συναλλαγματική ισοτιμία είναι η τιμή στην οποία ανταλλάσσονται δύο εθνικά νομίσματα στην διεθνή αγορά συναλλάγματος, δηλαδή η ποσότητα ενός νομίσματος που απαιτείται για την αγορά μίας μονάδος ενός άλλου νομίσματος.

Παράδειγμα: μία ισοτιμία €/ \$ 0,50 σημαίνει ότι 1\$ για να αγοραστεί 0.5€.

Η μεγάλη μεταβλητότητα των συναλλαγματικών ισοτιμιών επηρεάζει τις εθνικές οικονομίες γιατί οι αυξομειώσεις των τιμών ενός νομίσματος διαμορφώνουν την ανταγωνιστικότητα των προϊόντων τους και τελικά την οικονομική δραστηριότητα.

Πιο αναλυτικά, η ανατίμηση ενός νομίσματος αποδυναμώνει τις εξαγωγές και την παραγωγή γιατί μειώνετε η διεθνής ανταγωνιστικότητα της συγκεκριμένης χώρας, ενώ η υποτίμηση ενισχύει τον πληθωρισμό αφού οι εισαγωγές γίνονται ακριβότερες και οι εξαγωγές φθηνότερες

Η συναλλαγματική ισοτιμία διαφέρει από την ονομαστική ισοτιμία. Ένα από τα γνωστότερα συστήματα ισοτιμιών είναι εκείνο του Μπρέτον Γούντς. Το σύστημα σταθερών ισοτιμιών του Μπρέτον Γούντς, διαδέχθηκε τον κανόνα του χρυσού, ήταν ένα σύστημα το οποίο προσδιόριζε σταθερές ισοτιμίες μεταξύ των νομισμάτων των χωρών που συμμετείχαν σε αυτό. Ονομάστηκε έτσι από την ομόθυμη νομισματική και χρηματοοικονομική διάσκεψη στο Μπρέτον Γούντς στο Νιου Χαμπσάιρ των ΗΠΑ, η οποία έγινε από την 1 ως τις 22 Ιουλίου του 1944 και στην οποία συμμετείχαν οι 44 συμμαχικές δυνάμεις οι οποίες είχαν βγει νικήτριες από το δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο. Το σύστημα σταθερών ισοτιμιών του Μπρέτον Γούντς ίσχυσε έως το 1971.

1.5 ΟΝΕ - Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΗ ΕΝΩΣΗ

A. Τα τρία στάδια:

Το πρώτο στάδιο, ξεκίνησε την 1η Ιουλίου 1990 περιλάμβανε:

- απόλυτη ελεύθερη κυκλοφορία κεφαλαίων εντός της ΕΕ (κατάργηση των συναλλαγματικών ελέγχων) στις περιοχές της Ευρώπης (διαρθρωτικά ταμεία)
- οικονομική σύγκλιση μέσω πολυμερούς εποπτείας των οικονομικών πολιτικών των κρατών μελών.

Το δεύτερο στάδιο ξεκίνησε την 1η Ιανουαρίου 1994 και προέβλεπε:

- την ίδρυση του Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ιδρύματος (ΕΝΙ) στη Φρανκφούρτη. Το ΕΝΙ αποτελείται από τους διοικητές των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών της ΕΕ,
- την ανεξαρτησία των εθνικών κεντρικών τραπεζών,
- οδηγίες για να μειωθούν τα δημοσιονομικά ελλείμματα των κρατών μελών.

Το τρίτο στάδιο ήταν η γέννηση του ευρώ. Την 1η Ιανουαρίου 1999 έντεκα χώρες υιοθέτησαν το ευρώ, το οποίο έτσι έγινε το ενιαίο νόμισμα της Αυστρίας, του Βελγίου, της Φιλανδίας, της Γαλλίας, της Γερμανίας, της Ιρλανδίας, της Ιταλίας, του Λουξεμβούργου, της Ολλανδίας, της Πορτογαλίας και της Ισπανίας. (Η Ελλάδα ακολούθησε την 1η Ιανουαρίου του 2001). Από εκείνη τη στιγμή, η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα πήρε την σκυτάλη από το ΕΝΙ και ανέλαβε την ευθύνη για τη νομισματική πολιτική, η οποία καθορίζεται και εφαρμόζεται σε ευρώ.

B. Τα κριτήρια σύγκλισης

Κάθε κράτος μέλος της ΕΕ πρέπει να πληρεί πέντε κριτήρια σύγκλισης για να είναι σε θέση να περάσει στο τρίτο στάδιο. Αυτά είναι:

- σταθερότητα των τιμών: όσο αναφορά το ποσοστό του πληθωρισμού, δεν μπορεί να υπάρχει απόκλιση μεγαλύτερη της τάξης του 1,5% σε σχέση με το μέσο όρο του ποσοστού του πληθωρισμού των τριών κρατών μελών με το χαμηλότερο πληθωρισμό.,
- επιτόκια: όσον αναφορά τα μακροπρόθεσμα επιτόκια, δεν μπορεί να υπάρχει απόκλιση μεγαλύτερη της τάξης 2% σε σχέση με το μέσο όρο των επιτοκίων των τριών κρατών μελών με τα χαμηλότερα επιτόκια,
- έλλειμμα: το έλλειμμα του προϋπολογισμού των κρατών μελών δεν πρέπει να υπερβαίνει το 3% του ΑΕΠ,
- σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας: οι συναλλαγματικές ισοτιμίες πρέπει να έχουν παραμείνει εντός των επιτρεπτών περιθωρίων διακύμανσης κατά τη διάρκεια των δύο τελευταίων ετών.

Γ. Το σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης

Τον Ιούνιο του 1997 το Συμβούλιο ενέκρινε ένα σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης. Αυτό σήμαινε ρητή δέσμευση στη δημοσιονομική σταθερότητα και άνοιγε το δρόμο για την επιβολή κυρώσεων σε οποιαδήποτε χώρα της ευρωζώνης, το δημοσιονομικό έλλειμμα της οποίας υπερέβαινε το 3%. Το σύμφωνο κρίθηκε πολύ αυστηρό και αναθεωρήθηκε τον Μάρτιο του 2005. Η τελευταία αναθεώρηση του συμφώνου σταθερότητας και ανάπτυξης έγινε το φθινόπωρο του 2012.

Δ. Η Ευρωομάδα (Euro group)

Η Ευρωομάδα (Euro group) είναι το άτυπο όργανο στο οποίο συναντώνται οι υπουργοί Οικονομικών των χωρών της ευρωζώνης. Στόχος αυτών των συναντήσεων είναι η βελτίωση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών, η εποπτεία των δημοσιονομικών και οικονομικών πολιτικών των χωρών της ευρωζώνης και η εκπροσώπηση του ευρώ σε διεθνή νομισματικά φόρουμ.

Ε. Τα νέα κράτη μέλη και η ΟΝΕ

Τα νέα κράτη μέλη της ΕΕ αναμένεται να υιοθετήσουν το ευρώ όταν θα πληρούν τις απαραίτητες προϋποθέσεις. Η Σλοβενία ήταν η πρώτη από τις χώρες της διεύρυνσης του 2004 που πληρούσε τις προϋποθέσεις αυτές και μπήκε στην ευρωζώνη το 2007. Ακολούθησαν η Κύπρος και η Μάλτα το 2008 και έπειτα η Σλοβακία το 2009.

1.5.1. Η Ιστορία της νομισματικής συνεργασίας

α) Το ευρωπαϊκό νομισματικό σύστημα (ΕΝΣ)

Το 1971 οι Ηνωμένες Πολιτείες αποφάσισαν να καταργήσουν το σταθερό δεσμό ανάμεσα στο δολάριο και την επίσημη τιμή του χρυσού, κάτι που διασφάλιζε τη νομισματική σταθερότητα μετά το Δεύτερο Παγκόσμιο Πόλεμο. Αυτό έθεσε τέρμα στο σύστημα σταθερών ισοτιμιών. Με βλέψεις να δημιουργήσουν τη δική τους νομισματική ένωση, τα κράτη μέλη της ΕΕ αποφάσισαν να αποτρέψουν τις διακυμάνσεις των τιμών του συναλλάγματος σε ποσοστό μεγαλύτερο 2,25% μεταξύ των ευρωπαϊκών νομισμάτων μέσω αντισταθμιστικής παρέμβασης στις αγορές συναλλάγματος.

Αυτό οδήγησε στη δημιουργία του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος (ΕΝΣ), το οποίο τέθηκε σε ισχύ το Μάρτιο του 1979. Το ΕΝΣ είχε τρία βασικά χαρακτηριστικά:

- Ένα νόμισμα αναφοράς που ονομαζόταν ECU: αυτό ήταν ένα <<καλάθι>> στο οποίο υπήρχαν νομίσματα από όλα τα κράτη μέλη,
- Ένα μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών: κάθε νόμισμα είχε μία συναλλαγματική ισοτιμία που συσχετιζόταν με το ECU. Οι διμερείς συναλλαγματικές ισοτιμίες μπορούσαν να διακυμαίνονται μέχρι 2,25%.
- Έναν πιστωτικό μηχανισμό: κάθε χώρα μετέφερε το 20% του συναλλάγματος της και των αποθεμάτων της σε χρυσό σε ένα κοινό ταμείο.

β) Από το ΕΝΣ στην ΟΝΕ

Η ιστορία του ΕΝΣ υπήρξε περιπετειώδης. Μετά την επανένωση της Γερμανίας και τις νέες συναλλαγματικές πιέσεις στην Ευρώπη, η ιταλική λιρέτα και η στερλίνα αποχώρησαν από το ΕΝΣ το 1992. Τον Αύγουστο του 1993, οι χώρες του ΕΝΣ αποφάσισαν να αυξήσουν τις συχνότητες στο 15%. Εν τω μεταξύ, προς αποφυγήν μεγάλων συναλλαγματικών διακυμάνσεων ανάμεσα στα ευρωπαϊκά νομίσματα και προκειμένου να εξαλειφθούν οι ανταγωνιστικές υποτιμήσεις, οι κυβερνήσεις των κρατών μελών της ΕΕ, αποφάσισαν να ξεκινήσουν εκ νέου την εκστρατεία για μια πλήρη νομισματική ένωση και εισαγωγή ενός ενιαίου νομίσματος.

Στο Συμβούλιο της Μαδρίτης τον Ιούνιο του 1989, οι αρχηγοί των κρατών μελών της ΕΕ ενέκριναν ένα σχέδιο για την οικονομική και νομισματική ένωση που περιλάμβανε τρία στάδια. Το σχέδιο εντάχθηκε στη συνθήκη του Μάαστριχτ για την Ευρωπαϊκή Ένωση που ενέκρινε το Συμβούλιο το Δεκέμβριο του 1991.

1.5.2. Το Ευρώ

Το ευρώ είναι σήμερα το ενιαίο νόμισμα 17 κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τα οποία αποτελούν την ευρωζώνη. Η εισαγωγή του ευρώ ήταν σημαντικό βήμα προς την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Υπήρξε επίσης ένα από τα σημαντικότερα επιτεύγματα της Ένωσης καθώς είναι το νόμισμα περίπου 330 εκατομμυρίων Ευρωπαίων πολιτών.

Το ευρώ εισήχθη τον Ιανουάριο 1999 και έγινε το νέο νόμισμα 11 κρατών μελών αντικαθιστώντας τα εθνικά νομίσματα, όπως το γερμανικό μάρκο και το γαλλικό φράγκο, σε δύο στάδια. Στην αρχή καθιερώθηκε ως εικονικό νόμισμα για μέσα πληρωμής πλην των μετρητών και για λογιστικούς σκοπούς, ενώ τα εθνικά νομίσματα εξακολουθούσαν να χρησιμοποιούνται για πληρωμές με μετρητά και να θεωρούνται ως υπομονάδες του ευρώ, και την 1η Ιανουαρίου 2002 κυκλοφόρησε σε χαρτονομίσματα και κέρματα.

Το ευρώ δεν είναι το νόμισμα όλων των κρατών μελών της ΕΕ. Δύο χώρες (η Δανία και το Ηνωμένο Βασίλειο) συμφώνησαν μία ρήτρα μη συμμετοχής που συμπεριλήφθηκε στη συνθήκη και τις εξαιρεί από τη συμμετοχή τους, ενώ τα υπόλοιπα κράτη μέλη (πολλά από τα νεότερα κράτη μέλη της ΕΕ και η Σουηδία) δεν πληρούν ακόμη τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ενιαίου νομίσματος. Μόλις αυτό συμβεί, θα αντικαταστήσουν το εθνικό τους νόμισμα με το ευρώ.

1.5.3. Ποιες χώρες υιοθέτησαν το ευρώ και πότε;

1999: Βέλγιο, Γερμανία, Ιρλανδία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Ολλανδία, Αυστρία, Πορτογαλία και Φινλανδία.

2001: Ελλάδα

2002: Κυκλοφορία χαρτονομισμάτων και κερμάτων του ευρώ

2007: Σλοβενία

2008: Κύπρος, Μάλτα

2009: Σλοβακία

2011: Εσθονία

1.5.4. Το ευρώ και η Οικονομική και Νομισματική Ένωση

Όλα τα κράτη μέλη της ΕΕ αποτελούν τμήμα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης (ΟΝΕ) η οποία μπορεί να περιγράψει ως ένα προχωρημένο στάδιο οικονομικής ολοκλήρωσης που βασίζεται σε μια ενιαία αγορά. Προϋποθέτει τον άρτιο συντονισμό

οικονομικών και δημοσιονομικών πολιτικών και, για τις χώρες που πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις, μία ενιαία νομισματική πολιτική και ένα ενιαίο νόμισμα, το ευρώ.

Η διαδικασία οικονομικής και νομισματικής ολοκλήρωσης της ΕΕ είναι παράλληλη με τη ιστορία της ίδιας της Ένωσης. Όταν ιδρύθηκε η ΕΕ το 1957, τα κράτη μέλη επικέντρωσαν τις προσπάθειές τους στην οικοδόμηση μίας κοινής αγοράς, Ε.Ο.Κ. (Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινότητα) . Ωστόσο, με τον καιρό έγινε σαφές ότι χρειαζόταν στενότερη οικονομική και νομισματική συνεργασία, ώστε να μπορέσει η εσωτερική αγορά να αναπτυχθεί και να λειτουργήσει αποδοτικότερα. Ο στόχος της ΟΝΕ και του ενιαίου νομίσματος τέθηκε μόλις το 1992 με τη συνθήκη του Μάαστριχτ (συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση- Ε.Ε.), η οποία καθόρισε τους θεμελιώδεις κανόνες για την εισαγωγή του.

1.5.5. Ποιος το διαχειρίζεται;

Όταν γεννήθηκε το ευρώ, η νομισματική πολιτική τέθηκε υπό την ευθύνη του ευρωσυστήματος, δηλαδή της ανεξάρτητης Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) η οποία ιδρύθηκε την 1η Ιανουαρίου 1998. Αποτελεί νομικό πρόσωπο και είναι απολύτως ανεξάρτητη έναντι των εθνικών και ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων. Η ΕΚΤ διασφαλίζει την καλή λειτουργία της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης διευθύνοντας το Ευρωπαϊκό Σύστημα Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ). Η αποστολή της είναι η διατήρηση της σταθερότητας των τιμών με τον καθορισμό της νομισματικής πολιτικής της Ένωσης.

Η δημοσιονομική πολιτική (φόροι και δαπάνες) εξακολουθεί να παραμένει αρμοδιότητα των εθνικών κυβερνήσεων οι οποίες, ωστόσο, έχουν αναλάβει τη δέσμευση να τηρούν από κοινού συμφωνηθέντες κανόνες για τα δημόσια οικονομικά γνωστούς ως σύμφωνο σταθερότητας και ανάπτυξης. Διατηρούν επίσης την πλήρη αρμοδιότητα για τις διαρθρωτικές τους πολιτικές (απασχόληση, συντάξεις και κεφαλαιαγορές), αλλά έχουν συμφωνήσει να τις συντονίζουν ώστε να επιτυγχάνουν τους κοινούς στόχους της σταθερότητας, της ανάπτυξης και απασχόλησης.

1.5.6. Ποιος το χρησιμοποιεί;

Το ευρώ, όπως προαναφέραμε, είναι το νόμισμα 330 εκατομμυρίων ανθρώπων που κατοικούν στις 17 χώρες της ευρωζώνης. Χρησιμοποιείται επίσης, είτε επίσημα ως μέσο πληρωμής είτε για πρακτικούς σκοπούς και από πολλές άλλες χώρες.

Δεν αποτελεί συνεπώς έκπληξη το γεγονός ότι το ευρώ έγινε γρήγορα το δεύτερο σημαντικότερο διεθνές νόμισμα μετά το δολάριο και, μάλιστα, σε ορισμένες περιπτώσεις (π.χ. αξία των ρευστών σε κυκλοφορία) το ξεπέρασε.

1.5.7. Γιατί το χρειαζόμαστε;

Εκτός από το ότι κάνει τα ταξίδια μας ευκολότερα, το ενιαίο νόμισμα έχει οικονομικούς και πολιτικούς λόγους ύπαρξης. Το πλαίσιο διαχείρισης του ευρώ εξασφαλίζει τη σταθερότητα του νομίσματος με χαμηλό πληθωρισμό (είναι η συνεχής και αισθητή αύξηση στο γενικό επίπεδο τιμών, με αποτέλεσμα να μειώνεται συνεχώς η αγοραστική δύναμη του χρήματος) και επιτόκια (είναι η τιμή που πληρώνει ο δανειολήπτης για την χρήση των χρημάτων που δεν έχει, και πρέπει να επιστρέψουν στον δανειστή που λαμβάνει για την αναβολή του δανειολήπτη.) και ενθαρρύνει τα υγιή δημόσια οικονομικά. Ένα ενιαίο νόμισμα είναι επίσης το λογικό συμπλήρωμα της ενιαίας αγοράς που την καθιστά αποτελεσματικότερη. Η χρησιμοποίηση ενιαίου νομίσματος αυξάνει τη διαφάνεια των τιμών, εξαλείφει το κόστος ανταλλαγής νομισμάτων, διευκολύνει την εύρυθμη λειτουργία της ευρωπαϊκής οικονομίας και το διεθνές εμπόριο και δίνει στη ΕΕ ισχυρότερη φωνή στον κόσμο. Το μέγεθος και η ισχύς της ευρωζώνης προστατεύουν επίσης καλύτερα την ΕΕ από εξωτερικούς οικονομικούς κραδασμούς, όπως οι απρόβλεπτες αυξομειώσεις των τιμών του πετρελαίου ή οι αναταραχές στις διεθνείς χρηματαγορές.

Τέλος, το ευρώ προσφέρει στους Ευρωπαίους πολίτες ένα από σύμβολο της ευρωπαϊκής ταυτότητας, για το οποίο μπορούν να είναι όλο και περισσότερο υπερήφανοι καθώς η ευρωζώνη συνεχώς διευρύνεται, πολλαπλασιάζοντας τα οφέλη για τα σημερινά και τα μελλοντικά της μέλη.

1.5.8. Τραπεζικό σύστημα

Το τραπεζικό σύστημα είναι ότι είναι το κυκλοφορικό σύστημα για έναν οργανισμό.

Μέσο αυτού συντηρείται αλλά και αναπτύσσεται το εθνικό σώμα. Άρα είναι πολύ σημαντικό να είναι ενταγμένο σε μια γενική εθνική πολιτική, που στόχο έχει να κατανέμει τους εθνικούς πόρους με τέτοιον τρόπο, ώστε από τη μία να διατηρούνται οι υπάρχουσες δραστηριότητες και από την άλλη να αναπτύσσονται καινούριες. Δραστηριότητες, που θα δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και θα συντελέσουν όχι μόνον στην ανάπτυξη, αλλά και στη γενικότερη λειτουργία της κοινωνίας.

1.6 ΕΘΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

- **ΕΘΝΙΚΟ ΠΡΟΪΟΝ:** Εθνικό προϊόν είναι το σύνολο των προϊόντων και υπηρεσιών που παράγονται από τους ημεδαπούς συντελεστές παραγωγής σε μια χώρα και συμπεριλαμβάνει και το προϊόν από το εξωτερικό, εφ' όσον παράγεται από τους ημεδαπούς.

- **ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ:** Εθνικό εισόδημα είναι το σύνολο των εισοδημάτων που λαμβάνουν σε μια χώρα οι ημεδαποί συντελεστές παραγωγής.
- **ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ:** Το ακαθάριστο εθνικό εισόδημα περιλαμβάνει τις αμοιβές των ημεδαπών συντελεστών παραγωγής ανεξάρτητα απ' το που δραστηριοποιούνται, στην ημεδαπή, στο εσωτερικό ή στην αλλοδαπή, στο εξωτερικό.
- **ΑΚΑΘΑΡΙΣΤΟ ΕΓΧΩΡΙΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ:** Το ακαθάριστο εγχώριο εισόδημα περιλαμβάνει όλες τις αμοιβές των συντελεστών παραγωγής, ημεδαπών και αλλοδαπών που δραστηριοποιούνται στην ημεδαπή δηλαδή στο εσωτερικό της χώρας .
- **ΤΟ ΚΑΤΑ ΚΕΦΑΛΗΝ ΕΙΣΟΔΗΜΑ:** Το πιο σημαντικό κριτήριο για να χαρακτηριστεί μια χώρα ως αναπτυγμένη, είναι το κατά κεφαλήν εισόδημα το οποίο προκύπτει από το πηλίκο του ακαθάριστου εθνικού εισοδήματος προς τον πληθυσμό της.

Σήμερα στην Ευρωπαϊκή Ένωση το όριο της φτώχειας έχει οριστεί στα 7.000 ευρώ ετησίως.

ΒΙΟΤΙΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ

Το βιοτικό Επίπεδο μιας χώρας είναι το επίπεδο της υλικής, πνευματικής και πολιτιστικής ευημερίας των κατοίκων και γενικότερα ο τρόπος ζωής και συνδέεται άμεσα με την εθνική οικονομία καθώς εξαρτάται από :

1. Το κατά κεφαλήν εισόδημα
2. Την κατανομή του εισοδήματος
3. Την οικονομική πολιτική.
4. Τον πολιτισμό της χώρας.

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΔΑΠΑΝΕΣ

Το κράτος πρέπει να καλύψει διάφορες ανάγκες του, όπως μισθούς συντάξεις, δημόσια έργα, επιδόματα ανεργίας, κοινωνική πρόνοια, παιδεία, υγεία κλπ.

Η αυξομείωση των δημοσίων δαπανών μπορεί να οφείλεται:

- ❖ Στην αύξηση ή μείωση του πληθυσμού της χώρας
- ❖ Στη αναγκαία προσπάθεια για βελτίωση της τεχνολογίας

- ❖ Στη υποχρέωση του κράτους για βελτίωση του βιοτικού επιπέδου των πολιτών της χώρας .

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΟΔΑ

Οι πηγές με τις οποίες το κράτος καλύπτει τις δημόσιες δαπάνες είναι οι εξής:

- Από άμεσους και έμμεσους φόρους.
- Από δωρεές
- Από τη λειτουργία των κερδοφόρων κρατικών επιχειρήσεων.
- Από τα πρόστιμα, τις προσανυξήσεις και τα τέλη που επιβάλλει το κράτος για διάφορες παραβάσεις (φοροδιαφυγή, τροχαία)

ΦΟΡΟΣ – ΤΕΛΟΣ

Φόρος (άμεσος ή έμμεσος) είναι η εισφορά του πολίτη προς το κράτος, το οποίο δεν παρέχει προς αυτόν κανένα προφανές αντάλλαγμα.

Τέλος είναι η εισφορά που γίνεται με συγκεκριμένο αντάλλαγμα του κράτους προς τον πολίτη. Π.χ. το ταχυδρομικό τέλος

ΚΕΦ. 2: ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ

2.1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Εμπόρευμα καλείται κάθε κινητό πράγμα, υλικό ή άυλο, που προορίζεται για μεταπώληση και όχι για χρησιμοποίηση από τον ίδιο τον <<κάτοχο>>, δηλαδή για αυτοκατανάλωση. Για να χαρακτηριστεί ένα αντικείμενο ως εμπόρευμα απαιτείται:

- να είναι κινητό πράγμα
- να είναι αντικείμενα εμπορικής συναλλαγής (αγοραπωλησίας)

Επομένως από όλα τα παραπάνω μπορούμε να συμπεράνουμε ότι τα εμπορεύματα διακρίνονται από τρία βασικά **χαρακτηριστικά** :

- είναι αντικείμενα που έχουν δημιουργηθεί από τον άνθρωπο
- είναι χρήσιμα αντικείμενα και υπηρεσίες, εξυπηρετούν δηλαδή τις ανθρώπινες ανάγκες
- είναι αντικείμενα ανταλλαγής (προορίζονται για πώληση ή αγορά)

Τα εμπορεύματα, λοιπόν έχουν **χρηστική αξία** ή **αξία χρήσης**, που προκύπτει από την ικανότητά τους να ικανοποιούν ανάγκες, επίσης έχουν **ανταλλακτική αξία** ή **αξία ανταλλαγής**, που οφείλεται στη δυνατότητα να πωληθούν και να αγοραστούν. Ας φέρουμε ένα παράδειγμα από την καθημερινή μας ζωή. Η χρηστική αξία ενός κιλού κρέατος είναι η ικανοποίηση που μας δίνει όταν το τρώμε. Η ανταλλακτική του αξία είναι πόσα, λόγω χάρη, αβγά μπορούμε να αποκτήσουμε, όταν ανταλλάσσουμε το κρέας αυτό με αβγά. **Η χρηστική αξία ή η αξία χρήσης των εμπορευμάτων εμφανίζεται τη στιγμή που τα χρησιμοποιούμε ή τα καταναλώνουμε ενώ η ανταλλακτική αξία ενός εμπορεύματος εμφανίζεται κατά την πράξη ανταλλαγής του με άλλα εμπορεύματα.**

Ας δούμε όμως **χαρακτηριστικά παραδείγματα εμπορευμάτων και πόσο ευρύ φάσμα καλύπτει η έννοια του εμπορεύματος.**

Στις αποφάσεις του, το Δικαστήριο έχει διασαφηνίσει σε αρκετές περιπτώσεις τον σωστό χαρακτηρισμό ενός συγκεκριμένου προϊόντος. Τα έργα τέχνης πρέπει να αντιμετωπίζονται ως εμπορεύματα. Τα κέρματα που δεν κυκλοφορούν πλέον ως νόμισμα εμπίπτουν επίσης στον ορισμό των εμπορευμάτων, όπως και τα χαρτονομίσματα και οι επιταγές όχι όμως και οι δωρεές σε είδος. Τα απόβλητα πρέπει να θεωρούνται ως εμπορεύματα, ακόμη και όταν δεν είναι ανακυκλώσιμα, αλλά αποτελούν αντικείμενο

εμπορικής συναλλαγής. Η ηλεκτρική ενέργεια και το φυσικό αέριο θεωρούνται επίσης εμπορεύματα, όχι όμως και τα τηλεοπτικά σήματα.

2.2. ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΙΜΗΣ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Τιμή πώλησης είναι το χρηματικό ποσό που εισπράττει ο πωλητής και πληρώνει ο αγοραστής για κάθε μονάδα ενός αγαθού (υλικού αγαθού ή υπηρεσίας).

Ο πολλαπλασιασμός των μονάδων του αγαθού που αποτελεί το αντικείμενο της αγοραπωλησίας επί την τιμή πώλησης αποτελεί το τίμημα. Για τον προσδιορισμό της τιμής πώλησης πρέπει να λάβουμε υπόψη μας τους διάφορους παράγοντες, που επιδρούν σ' αυτή.

Αυτοί οι παράγοντες είναι:

- A) Η τιμή αγοράς
- B) Τα ειδικά έξοδα
- Γ) Τα γενικά έξοδα
- Δ) Το κέρδος

Τιμή αγοράς είναι το ποσό που καταβάλλεται στον πωλητή από τον αγοραστή για την απόκτηση του εμπορεύματος δηλαδή τη μεταβίβαση της κυριότητας πράγματος – εμπορεύματος).

Ειδικά έξοδα είναι εκείνα τα έξοδα που καταβάλλονται ειδικά για την απόκτηση και διάθεση του κάθε εμπορεύματος (έξοδα συσκευασίας, φόρτωσης, μεταφοράς, ναύλος, ασφάλιστρα κλπ.). Η τιμή αγοράς προσαυξημένη με τα ειδικά έξοδα μας δίνουν την τιμή κτήσεως. Γενικά έξοδα, ονομάζονται εκείνα τα έξοδα που καταβάλλονται για τη λειτουργία γενικά της επιχείρησης (ενοίκια, μισθοί προσωπικού, ο φωτισμός, τηλεφωνικά και τηλεγραφικά, θέρμανση, καθαριότητα, γραφική ύλη κλπ.). Η τιμή κτήσης προσαυξημένη με την αναλογία των γενικών εξόδων μας δίνουν την τιμή κόστους. Η τιμή κόστους προσαυξημένη με το επιθυμητό κέρδος μας δίνουν την τιμή πώλησης.

A. Αίτια που επηρεάζουν τις τιμές των εμπορευμάτων

Όλοι οι παράγοντες που αναφέρθηκαν παραπάνω επιδρούν στον προσδιορισμό της τιμής και αποτελούν αίτια που επηρεάζουν την διαμόρφωσή της. Υπάρχουν όμως και άλλα αίτια τα οποία επηρεάζουν τις τιμές των εμπορευμάτων. Έτσι οι τιμές μπορούν να επηρεαστούν:

- Από την αυξομείωση του κόστους παραγωγής και του συνολικού κόστους, αν δηλαδή για κάποιο λόγο μεταβληθεί ένα στοιχείο του κόστους (π.χ. η τιμή των πρώτων υλών, ή της εργασίας κλπ.).

- Από τη στάση των καταναλωτών απέναντι στο συγκεκριμένο προϊόν. Αν η επιχείρηση διαπιστώσει ύστερα από έρευνα της αγοράς ότι οι καταναλωτές είναι ικανοποιημένοι από το προϊόν της και δεν θα αντιδράσουν σε τυχόν αύξηση της τιμής του, προχωρεί στην αύξηση αυτή. Αντίθετα, αν διαπιστωθεί ότι οι καταναλωτές είναι δυσαρεστημένοι από την τιμή και ότι κατευθύνονται για αγορά ομοειδών προϊόντων είναι υποχρεωμένη η επιχείρηση να μειώσει την τιμή του προϊόντος που παράγει.

- Από την πολιτική της επιχείρησης ως προς τις τιμές. Η επιχείρηση αναγκάζεται στη διαδρομή του χρόνου να αλλάξει πολιτική, είτε για να προσεγγίσει περισσότερο τους καταναλωτές, είτε για να εξοντώσει τους ανταγωνιστές της και να μειώσει τις τιμές των εμπορευμάτων (επίθεση τιμών).

- Από τη μεταβολή της μορφής και των συνθηκών αγοράς. Είναι σημαντικός ο ρόλος της προσφοράς και της ζήτησης στη διαμόρφωση των τιμών. Η αύξηση της προσφοράς, όταν δεν αυξάνει η ζήτηση έχει ως συνέπεια την μείωση της τιμής και η αύξηση της ζήτησης όταν η προσφορά παραμένει σταθερή έχει ως συνέπεια την αύξηση της τιμής.

Αντίθετα, η μείωση της προσφοράς έχει ως συνέπεια την αύξηση της τιμής, όταν βέβαια η ζήτηση παραμένει σταθερή.

- Από τις παρεμβάσεις του κράτους. Αυτές μπορούν να επηρεάσουν σημαντικά τη διαμόρφωση των τιμών με τα διάφορα μέτρα που μπορεί να λάβει όπως π.χ. η επιβολή νέων φόρων, η αλλαγή στα ποσοστά του Φ.Π.Α., η αλλαγή στο ποσοστό κέρδους, οι περιορισμοί ή ελευθερία στις συναλλαγές κ.ο.κ.

Εκτός από τους παραπάνω παράγοντες τις τιμές μπορεί να επηρεάζουν:

- Η μεταβολή της συμπεριφοράς των ανταγωνιστών ως προς τις τιμές
- Ο πληθωρισμός, ο οποίος προκαλεί αύξηση του κόστους παραγωγής.
- Ο καθορισμός της τιμής ανάλογα με την αγοραζόμενη ποσότητα (δηλαδή μικρότερες τιμές για μεγάλες ποσότητες).
- Ο καθορισμός της τιμής ανάλογα με το χρόνο και τον τρόπο πληρωμής (χαμηλότερες τιμές σε πληρωμή τοις μετρητοίς και υψηλότερες σε πληρωμή με πίστωση).

- Ο καθορισμός της τιμής ανάλογα με τον τόπο παράδοσης του εμπορεύματος (στο εργοστάσιο ή στο κατάστημα).
- Ο καθορισμός της τιμής ανάλογα με την εποχή του έτους (χαμηλές τιμές στο τέλος εποχής).
- Η εμφάνιση υποκατάστατων αγαθών σε ευνοϊκότερες τιμές (δηλαδή αγαθά που μπορούν να αντικαταστήσουν άλλα).
- Οι προβλέψεις και οι προσδοκίες των επιχειρήσεων για το μέλλον.

2.3. ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ - ΧΡΗΣΤΙΚΗ ΑΞΙΑ ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΩΝ

Όπως αναφέρθηκε στην 1η υποενότητα ένα από τα χαρακτηριστικά των εμπορευμάτων είναι να ικανοποιούν ανθρώπινες ανάγκες. Από το σύνολο των ανθρώπινων αναγκών και επιθυμιών τα εμπορεύματα ικανοποιούν ένα τμήμα, τμήμα που συνεχώς διευρύνεται.

Μιλήσαμε στο προηγούμενο κεφάλαιο για τις δύο αξίες που έχει ένα εμπόρευμα: Τη χρηστική και την ανταλλακτική αξία. Η **χρηστική αξία** ενός εμπορεύματος μπορεί να γίνει κατανοητή είτε από το αίσθημα ικανοποίησης που αισθάνεται ένας άνθρωπος όταν χρησιμοποιεί το συγκεκριμένο εμπόρευμα, είτε από το αίσθημα δυσφορίας από τη στέρηση ενός εμπορεύματος. Η ικανοποίηση που νιώθουμε με την αγορά ενός καινούργιου μπουφάν, η ζεστασιά που μας προσφέρει και η προστασία από τη βροχή, η απόλαυση ενός παγωμένου αναψυκτικού το καλοκαίρι ή η διασκέδασή μας σε μια Disco, η δυσαρέσκειά μας όταν δε δούμε έναν αγώνα μπάσκετ στην τηλεόραση, όταν χάσουμε μια εκδρομή ή δε μας αγοράσουν το μοτοποδήλατο που θέλουμε κ.τ.λ. είναι όλα ενδείξεις της χρηστικής αξίας των αντίστοιχων εμπορευμάτων. Η χρηστική αξία του εμπορεύματος αναφέρεται και αποκτά τη σημασία της από την ικανοποίηση των **αναγκών** και των **επιθυμιών** που έχει το άτομο.

Τα εμπορεύματα παράγονται με τη χρησιμοποίηση άλλων εμπορευμάτων που είναι είτε πρώτες ύλες είτε εργαλεία και μηχανές. Τα εμπορεύματα σχετίζονται μεταξύ τους όχι μόνο στην παραγωγή, αλλά και στην κατανάλωση, όταν, δηλαδή, τα χρησιμοποιούμε για τις ανάγκες μας.

Βλέπουμε ότι η παραγωγή ενός πολύ απλού εμπορεύματος, όπως είναι το ψωμί, περιλαμβάνει τη χρησιμοποίηση ενός πλήθους άλλων εμπορευμάτων στα διάφορα στάδια που προηγούνται. Ο αγρότης αγοράζει το σπόρο, τα εργαλεία που χρησιμοποιεί, τα λιπάσματα, τα φυτοφάρμακα, τις υπηρεσίες του γεωπόνου, ίσως και το νερό που χρειάζεται για να ποτίσει το χωράφι. Μπορεί να αγοράζει το τρακτέρ ή τη μηχανή για το θέρισμα και το αλώνισμα ή να τα

νοικιάζει (να αγοράζει, δηλαδή, τις υπηρεσίες τους για ορισμένο χρόνο), μπορεί να νοικιάζει το χωράφι ή την εργασία εργατών για τις περιόδους αιχμής. Χρησιμοποιεί, επίσης, μεταφορικά μέσα και αποθήκες για τη διαφύλαξη της συγκομιδής. Και στα επόμενα στάδια που ακολουθούν μέχρι να παραχθεί το ψωμί από το σιτάρι, χρησιμοποιούνται πλήθος άλλων εμπορευμάτων και εργασιών. Από το παράδειγμα αυτό καταλαβαίνουμε ότι η παραγωγή ενός εμπορεύματος που είναι έτοιμο για να το καταναλώσουμε, όπως είναι το ψωμί, απαιτεί τη χρησιμοποίηση πολλών άλλων εμπορευμάτων. Το ίδιο συμβαίνει με την παραγωγή όλων των εμπορευμάτων, υλικών και άυλων.

2.4. ΕΜΠΟΡΕΥΜΑΤΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΣ

Σύμφωνα με αναλυτικά ρεπορτάζ προέκυψε ότι κάθε χρόνο καταστρέφονται και διαλύονται χιλιάδες τόνοι εμπορευμάτων. Αυτό συμβαίνει προκειμένου να διατηρηθεί σταθερή η τιμή τους. Θα μπορούσαμε λοιπόν να προτείνουμε αναρίθμητες λύσεις για να καταπολεμήσουμε αυτό το φαινόμενο. Λαμβάνοντας υπόψη ότι πολύ άνθρωποι λιμοκτονούν και αδυνατούν να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα για να επιβιώσουν.

Επομένως θα ήταν μια πράξη αλληλεγγύης και συμπόνιας προς αυτούς τους ανθρώπους αν παραχωρούσαμε και διανέμαμε τα εμπορεύματα σε τριτοκοσμικές και υποανάπτυκτες χώρες. Οπότε τα εμπορεύματα που αποτελούν απαραίτητη προϋπόθεση για την επιβίωση και την κάλυψη των αναγκών μας.

Στην Λατινική Αμερική και συγκεκριμένα στην Αργεντινή οι άνθρωποι παρήγαγαν εμπορεύματα και προϊόντα τα οποία προοριζόνταν για αυτοκατανάλωση και δεν εξήγαγαν προϊόντα στις διεθνείς αγορές. Οι ίδιοι κατανάλωναν αυτά που παρήγαγαν και έτσι δημιούργησαν ένα σύστημα αυτοκατανάλωσης. Παρόλα αυτά η κυβέρνηση και οι τοπικές αρχές απαγόρευσαν αυτό το φαινόμενο με την πρόφαση ότι έχει αρνητικές συνέπειες για τον διεθνή ανταγωνισμό.

Οι κοινωνικές πτυχές της σταθερότητας των τιμών

Η σταθερότητα των τιμών αποτελεί, επίσης, βασικό παράγοντα της κοινωνικής σταθερότητας. Σε ένα περιβάλλον πληθωρισμού οι τιμές τείνουν να μεταβάλλονται κατά απρόβλεπτο τρόπο, γεγονός το οποίο μπορεί να επιφέρει σημαντικές απώλειες στους ανθρώπους. Για παράδειγμα, ο πληθωρισμός μπορεί να μειώσει την αξία των αποταμιεύσεων. Αυτοί που πλήττονται περισσότερο από τον πληθωρισμό είναι, κατά κανόνα, οι ασθενέστερες κοινωνικές ομάδες, καθώς έχουν περιορισμένες δυνατότητες προστασίας. Η ιστορία έχει

δείξει ότι τα υψηλά ποσοστά πληθωρισμού (ή αποπληθωρισμού) συχνά προκαλούν κοινωνική αστάθεια.

Η σταθερότητα των τιμών προάγει την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση....

1. διευκολύνοντας τη σύγκριση των τιμών

Η σταθερότητα των τιμών διευκολύνει τη σύγκριση των τιμών και κατ' επέκταση την επιλογή των αγαθών και των υπηρεσιών που θα αγοράσεις.

Όταν οι τιμές είναι σταθερές, μπορεί να διακρίνεις εύκολα αν η τιμή ενός παντελονιού της μόδας έχει αυξηθεί συγκριτικά με την τιμή του πιο πρόσφατου μοντέλου αθλητικών παπουτσιών. Αυτό σημαίνει ότι ως καταναλωτής μπορείς να αποφασίσεις καλύτερα τι θα αγοράσεις μα τα χρήματά σου.

Κατά παρόμοιο τρόπο, οι επιχειρήσεις μπορούν να λαμβάνουν ορθές επενδυτικές αποφάσεις. Οι πόροι μπορούν να κατανέμονται με τον πιο παραγωγικό τρόπο αυξάνοντας έτσι το παραγωγικό δυναμικό της οικονομίας.

Στην περίπτωση πληθωρισμού (ή αποπληθωρισμού) οι τιμές όλων των αγαθών μεταβάλλονται σε σημαντικό βαθμό, με μεγάλη συχνότητα και κατά απρόβλεπτο τρόπο. Για το λόγο αυτό είναι δύσκολο να κρίνεις κατά πόσο η μεταβολή της τιμής ενός προϊόντος το καθιστά φθηνότερο ή ακριβότερο συγκριτικά με άλλα προϊόντα. Συνεπώς, οι επιχειρήσεις και οι καταναλωτές ενδέχεται να παρερμηνεύσουν τις μεταβολές των τιμών και να προβούν σε λανθασμένες αγορές, γεγονός που οδηγεί σε μη παραγωγική χρήση των πόρων.

2.μειώνοντας το κόστος των δανείων

Όταν οι τιμές είναι σταθερές, οι αποταμιεύσεις και οι δανειστές είναι διατεθειμένοι να δεχτούν χαμηλότερα επιτόκια για τις αποταμιεύσεις τους επειδή αναμένουν ότι η αξία των χρημάτων τους θα παραμείνει η ίδια για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Διαφορετικά, για να αντισταθμίσουν την αβεβαιότητα όσον αφορά τη μελλοντική αξία των χρημάτων τους, θα ζητούσαν υψηλότερο επιτόκιο για να καταθέσουν ή να δανείσουν τα χρήματά τους.

Ένα σύγχρονο παράδειγμα της εποχής μας αποτελεί η συνεχής αύξηση των τιμών σε όλα σχεδόν τα εμπορεύματα .

Οι τιμές των εμπορευμάτων καλπάζουν όπως έκαναν το 2008. Η τιμή του αργού πετρελαίου βρίσκεται στο υψηλότερο επίπεδο από τον Οκτώβριο εκείνης της χρονιάς, λίγο χαμηλότερα από τα 100 δολάρια ανά βαρέλι (δες σχετικό άρθρο). Οι τιμές τροφίμων παγκοσμίως έχουν επίσης επιστρέψει στα υψηλά που κατέγραψαν τον Ιούλιο του 2008. Η

τιμή του χαλκού, η οποία έκανε άλμα 17% από τον περασμένο Νοέμβριο, βρίσκεται σε υψηλά όλων των εποχών. Τα πρόσφατα κέρδη από τα εμπορεύματα αντανακλούν τις μειωμένες ανησυχίες των αγορών σε σχέση με τις προοπτικές της παγκόσμιας οικονομίας, οι οποίες υποβοηθούνται και από τη κεντρική τράπεζα των ΗΠΑ και τις ανακοινώσεις τις για δεύτερο γύρο «ποσοτικής χαλάρωσης» τον περασμένο Νοέμβριο. Οι αναλυτές ανησυχούν πως οι καλπάζουσες τιμές των εμπορευμάτων μπορεί να προκαλέσουν μια νέα αναταραχή στη παγκόσμια οικονομία. Οι υψηλότερες τιμές των εμπορευμάτων λειτουργούν ως ένας φόρος κατανάλωσης, μεταφέροντας κεφάλαια από τα νοικοκυριά και τις εταιρείες που χρησιμοποιούν τα αγαθά αυτά προς τις εταιρείες και τα κράτη που τα παράγουν. Καθώς οι παραγωγοί τείνουν να αποταμιεύουν περισσότερο μέρος του εισοδήματός τους από τους καταναλωτές, τα ακριβότερα εμπορεύματα επηρεάζουν τη ζήτηση παγκοσμίως.

ΚΕΦ. 3 : ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ

3.1. ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

3.1.1. Ιστορική αναδρομή

Στις αρχές της δεκαετίας του 1970, μεγάλες εταιρείες, κυρίως του κλάδου των τραπεζών, εισήγαγαν σε αρκετές λειτουργίες τους διάφορα ηλεκτρονικά συστήματα με σκοπό να περιορίσουν το διοικητικό και διαχειριστικό κόστος τους. Με αυτά τα συστήματα, οι τράπεζες διενεργούσαν μια πληθώρα συναλλαγών τόσο μεταξύ τους, όσο και μεταξύ αυτών και των επιχειρήσεων-πελατών τους.

Η διαδικασία αυτή ονομάστηκε Ηλεκτρονική Ανταλλαγή Δεδομένων (Electronic Data Interchange, EDI) και διενεργείται μέσω ιδιωτικών δικτύων, που ονομάζονται Δίκτυα Προστιθέμενης αξίας (Value Added Networks, VANS).

Με αυτόν τον τρόπο, γεννήθηκε η έννοια του Ηλεκτρονικού Εμπορίου (e-commerce), για να αποδώσει τη διαδικασία διενέργειας εμπορικών συναλλαγών μεταξύ δύο ή περισσότερων μερών, μέσω ηλεκτρονικών υπολογιστών και κάποιου τύπου ιδιωτικού δικτύου.

Όμως, από απόψεως εμπορίου, το EDI δεν ικανοποιεί μια από τις βασικές προϋποθέσεις της διαδικασίας των πωλήσεων, την ανεύρεση πελατών. Όλοι οι χρήστες ενός συστήματος EDI είναι εκ των προτέρων γνωστοί, δηλαδή ο προμηθευτής γνωρίζει τον πελάτη του και ο πελάτης τον προμηθευτή του. Έτσι η χρησιμότητα του EDI περιορίζεται στον τομέα της επικοινωνίας της επιχείρησης με τις επιχειρήσεις – συνεργάτες της και στον τομέα των ενδοεπικοινωνιών.

Μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του 1990, ο λόγος για Ηλεκτρονικό Εμπόριο μπορούσε να γίνει μόνο στα πλαίσια των σχέσεων μεταξύ των επιχειρήσεων και ιδιαίτερα των μεγάλων επιχειρήσεων.

Στην αρχές του 1989, έξι έτη μετά την συμβολική ημερομηνία γέννησης του Διαδικτύου, το ιδιωτικό δίκτυο ηλεκτρονικού ταχυδρομείου MCI MAIL συνδέθηκε με το Διαδίκτυο και άνοιξε τον δρόμο για την <<υιοθέτηση>> του από το παγκόσμιο εμπόριο.

Το χαρακτηριστικό του Διαδικτύου που επέδρασε καταλυτικά στο εμπόριο και εισήγαγε την έννοια του Ηλεκτρονικού Εμπορίου στις καθημερινές συναλλαγές, είναι η ελεύθερη πρόσβαση σε αυτό.

Η έννοια της αγοράς είχε διευρυνθεί και ταυτιστεί με την κατά πολύ ευρύτερη έννοια του χώρου, οποιοδήποτε χώρο, φυσικού ή εικονικού. Έτσι, εκτός από την παραδοσιακή αγορά δημιουργήθηκε μια νέα αγορά, η Εικονική Αγορά του Διαδικτύου με τα δικά της χαρακτηριστικά.

3.1.2. Εμπλεκόμενοι εταίροι

Οι κατηγορίες συναλλαγών στις οποίες το Ηλεκτρονικό Εμπόριο βρίσκει και μπορεί να βρει εφαρμογές είναι

1. **Στις συναλλαγές μεταξύ των επιχειρήσεων.** Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει την ηλεκτρονική διενέργεια συναλλαγών μεταξύ των επιχειρήσεων, όπως είναι οι παραγγελίες, οι αγορές, οι πωλήσεις, η τιμολόγηση, η ανταλλαγή οικονομικών πληροφοριών κτλ.

2. **Στις συναλλαγές των επιχειρήσεων με τους τελικούς καταναλωτές.** Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει την ηλεκτρονική διεκπεραίωση της διαδικασίας των πωλήσεων, δηλαδή τη διαφήμιση, την προώθηση, την πώληση προϊόντων και υπηρεσιών κι ακόμα, αν είναι δυνατό, και την <<ηλεκτρονική>> διανομή αυτών στους τελικούς καταναλωτές.

3. **Στις συναλλαγές του Δημοσίου Τομέα με τις επιχειρήσεις.** Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει την ηλεκτρονική ανταλλαγή στοιχείων μεταξύ του κράτους και των επιχειρήσεων. Οι συναλλαγές αυτές αφορούν οτιδήποτε έχει σχέση με παροχή πληροφοριών και μεταφορά κεφαλαίων (εισπράξεις, πληρωμές) από και προς το κράτος από τις επιχειρήσεις, όπως δηλώσεις ΦΠΑ, διεκπεραίωση εξαγωγών-εισαγωγών, προκηρύξεις διαγωνισμών για δημόσιες προμήθειες, εξόφληση τιμολογίων των δημοσίων επιχειρήσεων κτλ.

4. **Στις συναλλαγές του Δημοσίου Τομέα με τους πολίτες.** Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει την ηλεκτρονική ανταλλαγή στοιχείων μέσω του Διαδικτύου μεταξύ του κράτους και των πολιτών. Οι συναλλαγές αυτές αφορούν κυρίως φορολογικές υποχρεώσεις των πολιτών, αλλά και παροχή σ' αυτούς των απαραίτητων πληροφοριών και πιστοποιητικών ή βεβαιώσεων από το κράτος, όπως πιστοποιητικά γέννησης, φορολογικής ενημερότητας, εξόφληση τιμολογίων δημοσίων επιχειρήσεων κτλ.

3.1.3. Τύποι προϊόντων

Τα προϊόντα του Ηλεκτρονικού Εμπορίου μπορούν να διακριθούν σε τρεις κατηγορίες:

- **Υλικά αγαθά κι υπηρεσίες.** Χαρακτηριστικό αυτής της κατηγορίας προϊόντων είναι η

ύπαρξη τους στον υλικό κόσμο, ενώ οι υπηρεσίες αυτής της κατηγορίας μεταβάλλουν τον υλικό κόσμο. Παραδείγματα τέτοιου είδους προϊόντων είναι τα σπίτια, τα αυτοκίνητα, τα έπιπλα, τα τρόφιμα, τα ρούχα, τα βιβλία, τα CD, οι τηλεοράσεις, οι υπολογιστές κτλ.

- **Άυλα αγαθά κι υπηρεσίες.** Χαρακτηριστικό αυτής της κατηγορίας προϊόντων είναι η άυλη ύπαρξη τους, για την οποία όμως υπάρχει η δυνατότητα να ενσωματωθεί σε κάποιο υλικό μέσο διακίνησης. (π.χ. Δισκέτα, βιβλίο, cd, ταινία). Οι υπηρεσίες αυτής της κατηγορίας μεταβάλλουν τα παραπάνω άυλα αγαθά, είτε αυτά είναι ενσωματωμένα σε κάποιο φυσικό μέσο διακίνησης είτε όχι. Εξαιτίας της ιδιαιτερότητας τους, η αποστολή των άυλων αγαθών κι υπηρεσιών μπορεί να γίνει:
 - είτε ηλεκτρονικά, μέσω δικτύου, δηλαδή το προϊόν να μην ενσωματωθεί σε υλικό μέσο διακίνησης,
 - είτε με φυσική παράδοση, δηλαδή το προϊόν να ενσωματωθεί σε κάποιο υλικό μέσο διακίνησης και να παραδοθεί.
- **Άυλες υπηρεσίες δικτύου.** Χαρακτηριστικά αυτής της κατηγορίας είναι ότι στον καταναλωτή δεν προσφέρεται κάποιο προϊόν, έστω άυλο, αλλά η δυνατότητα χρήσης του προϊόντος, δηλαδή μια άυλη υπηρεσία. Έτσι, η παροχή της υπηρεσίας γίνεται μόνο ηλεκτρονικά.

Παραδείγματα τέτοιου είδους υπηρεσιών είναι οι εξειδικευμένες βάσεις δεδομένων που επιτρέπουν την πρόσβαση μόνο σε συνδρομητές (π.χ. Εγκυκλοπαίδειες, χρηματιστήριο).

3.1.4. Επιχειρηματικές διαδικασίες

Οι δυνατές εμπορικές χρήσεις των δικτύων μπορούν να ταξινομηθούν σε πέντε κατηγορίες:

- **Δίκτυο Πληροφοριών.** Σκοπός αυτής της χρήσης είναι η επιχείρηση να βελτιώσει:
 - την προώθηση των προϊόντων κι υπηρεσιών της στην αγορά (δράση μέσω π.χ. διαφήμισης, προσφορών κτλ.)
 - την πληροφόρηση της σχετικά με τη θέση των προϊόντων κι υπηρεσιών της στην αγορά (π.χ. ερωτηματολογίων.)
- **Δίκτυο Επικοινωνιών.** Σκοπός αυτής της χρήσης είναι:
 - ο καλύτερος συντονισμός της επιχειρηματικής δραστηριότητας (ως αποτέλεσμα της καλύτερης και χωρίς καθυστερήσεις επικοινωνίας.)

- η μείωση του επικοινωνιακού κόστους.
- **Δίκτυο Πωλήσεων.** Σκοπός αυτής της χρήσης είναι η διεύρυνση των εργασιών της επιχείρησης. Παράδειγμα τέτοιου είδους χρήσης αποτελούν οι πωλήσεις μέσω του Διαδικτύου, ανεξάρτητα από τον τρόπο παράδοσης των προϊόντων και είσπραξης των απαιτήσεων.
- **Δίκτυο Διανομής.** Σκοπός αυτής της χρήσης είναι:
 - η μείωση του κόστους διάθεσης των προϊόντων κι υπηρεσιών της εταιρείας.
 - ο περιορισμός του χρόνου εξυπηρέτησης των πελατών.
- **Δίκτυο Συναλλαγών.** Σκοπός αυτής της χρήσης είναι:
 - ο περιορισμός του διαχειριστικού και διοικητικού κόστους της επιχείρησης.
 - η αύξηση της ταχύτητας διενέργειας των συναλλαγών.

3.2. ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

3.2.1 Ανταλλακτικό εμπόριο

Ο αντιπραγματισμός ή ανταλλακτική οικονομία ή ανταλλακτικό εμπόριο σύμφωνα με την οικονομολογία ορίζεται η οικονομία εκείνη εντός της οποίας λαμβάνει χώρα η ανταλλαγή αγαθών (υλικών και άυλων) μεταξύ των οικονομικών μονάδων χωρίς τη διαμεσολάβηση του χρήματος. Για παράδειγμα, 10 πορτοκάλια ανταλλάσσονται με 5 μήλα. Οπότε η σχετική τιμή των πορτοκαλιών ανά μήλο είναι 2/1 (ή 10/5). Άρα, για να αποκτήσουμε 1 μήλο χρειάζεται να δώσουμε 2 πορτοκάλια. Στα οικονομικά κατά κανόνα οι ανταλλακτικές οικονομίες αναλύονται με το «Κουτί του Έτζγουερθ».

Ιστορία

Ιστορικά πολλές προκαπιταλιστικές οικονομίες στηριζόντουσαν στην ανταλλαγή αγαθών. Η συνεχιζόμενη εξειδίκευση των οικονομικών υποκειμένων όμως οδηγούσε σε όλο και μεγαλύτερη ανάγκη για εμπόριο. Αυτό σε συνδυασμό με τη μη διαιρετότητα πολλών προϊόντων οδήγησε στην ανάγκη για ένα ευέλικτο, διαιρετό, καθολικά αποδεκτό μέσο ανταλλαγής, το χρήμα.

3.2.2. Ανταλλακτική οικονομία: πως εφαρμόζεται στην Ελλάδα σήμερα

Οι εξελίξεις των τελευταίων ημερών προκαλούν σε όλους μας ποικίλες σκέψεις και προβληματισμούς. Τα σενάρια τα οποία αναπαράγονται μετά από κάθε εξέλιξη είναι πολλά

και ποικίλουν ανάλογα με την πηγή προέλευσης και τις σκοπιμότητες τις οποίες εξυπηρετούν. Το αποτέλεσμα ωστόσο παραμένει το ίδιο..... το αίσθημα ανασφάλειας που έχει κυριεύσει κάθε πολίτη της μικρής μας χώρας, που έρχεται αντιμέτωπος με ένα δύσκολο οικονομικό παρόν και ένα αβέβαιο και σαφώς δυσκολότερο οικονομικό μέλλον. Οι πόροι μειώνονται σημαντικά και εναλλακτικοί τρόποι διαβίωσης πρέπει να βρεθούν.

Όπως και σε άλλες χώρες ανά τον κόσμο έτσι και στην Ελλάδα, κάποιοι οι οποίοι διέβλεπαν τις δυσκολίες και προέβλεψαν τις εξελίξεις, κυρίως σε επαρχιακές πόλεις, προχώρησαν στην υιοθέτηση του ανταλλακτικού εμπορίου, ως μέσου διακίνησης προϊόντων και υπηρεσιών, καταργώντας ουσιαστικά το ευρώ ως συναλλακτική μονάδα. Μέθοδος που ξεπηδά από τα βάθη των αιώνων της ιστορίας του ανθρώπου και που φαίνεται να αποτελεί τη λύση στα αδιέξοδα που δημιούργησε μια κατ' εξοχήν καπιταλιστική κοινωνία. Πώς όμως λειτουργεί μια τέτοια συναλλακτική μέθοδος στο σύγχρονο κόσμο, όταν μάλιστα αυτοσκοπός των Κυβερνήσεων είναι η διάσωση του νομίσματος;

Η διαδικασία είναι απλή. Τα άτομα τα οποία επιθυμούν να γίνουν μέλη του συναλλακτικού εμπορίου, συναινούν on line σε ιστοσελίδα που έχει δημιουργηθεί για να εξυπηρετήσει το τοπικό δίκτυο και αποκτούν πρόσβαση σε μία ηλεκτρονική βάση δεδομένων, όπου γίνεται καταγραφή όλων των συναλλαγών των μελών του δικτύου. Κάθε μέλος διατηρεί τον προσωπικό του λογαριασμό.

Στην ίδια ιστοσελίδα τα μέλη του δικτύου καταχωρούν τις αγγελίες τους για προσφορά υπηρεσιών και προϊόντων. Στις περιπτώσεις που κάποιος δεν έχει πρόσβαση στο διαδίκτυο εξυπηρετείται με εντολές πληρωμής [κουπόνια]. Απαραίτητη βέβαια προϋπόθεση είναι και η θέσπιση μιας κοινά αποδεκτής συναλλακτικής μονάδας, ενός «κοινωνικού νομίσματος», όπως το έχουν ονομάσει οι ιδρυτές των δικτύων.

Η αρχή στην Ελλάδα έγινε από την τοπική κοινωνία του Βόλου το περασμένο καλοκαίρι. Οι συναλλαγές στις γειτονιές του Βόλου γίνονται πλέον με το TEM, το κοινωνικό τους νόμισμα. Ένα TEM ισούται με ένα ευρώ. Με την εγγραφή ενός μέλους στο Δίκτυο, γίνεται πίστωση στο λογαριασμό του 300 TEM, χωρίς κάποια επιβάρυνση τόκου, προκειμένου να χρησιμοποιηθούν σε υπηρεσίες και προϊόντα που προσφέρουν τα υπόλοιπα μέλη. Μεταξύ των μελών του Δικτύου υπάρχουν αγρότες, υδραυλικοί, δικηγόροι, λογιστές, ένας καρδιολόγος, μια ομοιοπαθητικός και ένας ιδιοκτήτης καταστήματος οπτικών. Η προσπάθεια αυτή πέτυχε σημαντικής αποδοχής καθώς μέσα σε ένα χρόνο παρουσίασε σημαντική αύξηση των μελών του από 50 σε 400 μέλη. Το παράδειγμα της κοινωνίας του

Βόλου ακολούθησαν κι άλλες επαρχιακές πόλεις όπως η Πάτρα, η οποία καθόρισε ως κοινωνικό νόμισμα τον ΟΒΟΛΟ, ενώ στο νομό Πιερίας, όπου κατά τους πρώτους μήνες λειτουργίας του Δικτύου, απαριθμεί ήδη 60 μέλη, καθιερώθηκε ως συναλλακτική μονάδα ο ΗΛΙΟΣ. Το ανταλλακτικό βέβαια εμπόριο ήρθε και στην Αθήνα, με κοινωνικό νόμισμα το Φασούλι. Σε κάθε περίπτωση, όπου κι αν αναπτύσσεται το Δίκτυο, βασικός και απαρέγκλιτος κανόνας είναι η ανταλλαγή προϊόντων. Στα δίκτυα τα μέλη δεν πουλάνε και δεν αγοράζουν, καθώς στόχος τους δεν είναι να αντικαταστήσουν το ευρώ ούτε να δημιουργήσουν πρόβλημα στην αγορά. Στην Πιερία μάλιστα καθιερώθηκε και παζάρι ανταλλαγής, το οποίο λαμβάνει χώρα, σε συγκεκριμένο χώρο και τόπο σε εβδομαδιαία βάση.

Οι άνθρωποι που συμμετέχουν στα δίκτυα ανταλλαγής είναι ένθερμοι υποστηρικτές της ιδέας, τονίζοντας ότι είναι ο μόνος τρόπος ανάκαμψης των τοπικών αγορών ενώ παράλληλα συμβάλει αποφασιστικά και στην καταπολέμηση της ανεργίας. Η μαρτυρία ενός άνεργου ηλεκτρολόγου μέλους του Δικτύου είναι η μεγαλύτερη απόδειξη και για τον λόγο αυτό τη μεταφέρουμε αυτούσια «Την πρώτη φορά που αγόρασα αυγά, γάλα και μαρμελάδα σε μια τέτοια παράλληλη αγορά χρησιμοποιώντας όχι το ευρώ αλλά το εναλλακτικό μας νόμισμα ενθουσιάστηκα. Ένιωσα απελευθερωμένος, ένιωσα ελεύθερος για πρώτη φορά. Ενστικτωδώς έβαλα το χέρι στη τσέπη αλλά δεν χρειάστηκε».

Η προσπάθεια ανάπτυξης του ανταλλακτικού εμπορίου με δεδομένα τα αποτελέσματά του και της αποδοχής που τυγχάνει στις κοινωνίες τις οποίες υιοθετήθηκε είναι σε συνεχή εξέλιξη καθώς και άλλες επαρχιακές πόλεις επιθυμούν να ιδρύσουν το δικό τους δίκτυο και προχωρούν αποφασιστικά προς αυτή την κατεύθυνση.

3.2.3. Σύστημα ισοτιμίας του Μπρέττον Γούντς

Σύμφωνα με το σύστημα Μπρέττον Γούντς κάθε χώρα που συμμετείχε αναλάμβανε την υποχρέωση να ασκήσει τέτοια νομισματική πολιτική που να διατηρεί την συναλλαγματική της ισοτιμία σταθερή σε μια καθορισμένη τιμή, με μέγιστη απόκλιση ένα τοις εκατό, σε σχέση με τον χρυσό. Σκοπός της δημιουργίας αυτού του συστήματος ήταν η ύπαρξη ενός ομαλού και προβλέψιμου διεθνούς κλίματος συναλλαγών ανάμεσα στις συμμετέχουσες χώρες, που θα διέπονταν από συγκεκριμένους κανόνες, με περιορισμό των ελέγχων, και την επίτευξη της μετατρεψιμότητας των νομισμάτων όλων των χωρών που συμμετείχαν στο σύστημα του Μπρέττον Γούντς, μέσω των σταθερών συναλλαγματικών ισοτιμιών. Το σύστημα αυτό διέφερε από το κλασικό σύστημα του κανόνα του χρυσού των αρχών του 20ου αιώνα στο ότι οι ισοτιμίες των νομισμάτων των χωρών που συμμετείχαν ήταν σταθερές μεν

σε σχέση με τον χρυσό, δεν ήταν όμως τα νομίσματα τους απ' ευθείας μετατρέψιμα σε χρυσό. Μετατρεψιμότητα σε χρυσό διατηρούσε μόνο το αμερικάνικο δολάριο στην τιμή των 35 δολαρίων ανά ουγγιά χρυσού. Οι υπόλοιπες χώρες καθόριζαν τις ισοτιμίες τους σε σχέση με τον χρυσό μόνο έμμεσα, καθώς υπολόγιζαν την σχέση εθνικού νομίσματος ανά ουγγιά χρυσού που επιθυμούσαν και όριζαν αντίστοιχα την ισοτιμία τους με το δολάριο. Το δολάριο έτσι έγινε «παρεμβατικό νόμισμα» για την διατήρηση των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Οι συμμετέχουσες χώρες στο σύστημα αυτό ήταν υποχρεωμένες να διατηρούν την ισοτιμία τους με το δολάριο σταθερή με μικρές μόνο αποκλίσεις της τάξης του 1% από την κεντρική-ορισμένη ισοτιμία. Για να επιτευχθεί η σταθερότητα αυτή οι χώρες αναλάμβαναν να αγοράσουν ή να πουλήσουν την απαραίτητη ποσότητα σε χρυσό ή σε συνάλλαγμα ώστε να βρίσκεται η ισοτιμία τους μέσα στα στενά όρια του +/- 1% από τις κεντρικές ισοτιμίες.

Ακόμα, σύμφωνα με το σύστημα αυτό οι επί μέρους χώρες μπορούσαν αν υπήρχε σχετική νομισματική αναγκαιότητα να προχωρήσουν σε υποτίμηση του εθνικού τους νομίσματος έως και 10% χωρίς την άδεια αλλά με την επίβλεψη του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Αν υπήρχε αναγκαιότητα για υποτίμηση μεγαλύτερη του 10% τότε έπρεπε να υπάρχει σχετική έγκριση από το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο.

3.3. ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Μεγαλύτερο πρόβλημα και από την παραγωγή των αγαθών αποτελεί η δυνατότητα διάθεσης τους στην κατανάλωση. Αυτή τη δύσκολη αποστολή αναλαμβάνει η εμπορική δραστηριότητα. Είναι δύσκολη αποστολή, διότι το εμπόριο έχει να αντιμετωπίσει μια ριζοκίνδυνη διαμεσολάβηση μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης. Αυτονόητο είναι ότι η επιδίωξη του εμπορίου και τελικός στόχος του είναι το κέρδος.

Η κυκλοφορία των αγαθών και των υπηρεσιών από την παραγωγή στην κατανάλωση ρυθμίζεται από ορισμένους κανόνες δικαίου, οι οποίοι ανήκουν κυρίως στην σφαίρα του ιδιωτικού δικαίου. Συνεπώς, και το Εμπορικό Δίκαιο είναι ο κλάδος εκείνος του δικαίου που ρυθμίζει τις εμπορικές πράξεις και τους εμπόρους και γενικότερα τη διαμεσολαβητική προσπάθεια μεταξύ παραγωγής και κατανάλωσης.

3.3.1. Διάκριση του από το αστικό δίκαιο

Το Εμπορικό Δίκαιο, όπως και το Αστικό, είναι κλάδος του Ιδιωτικού Δικαίου. Οι κανόνες του Αστικού Δικαίου δεν είναι ικανοί να ρυθμίσουν τις συναλλαγές του εμπορίου. Τα σωματεία και οι εταιρείες του Αστικού Δικαίου δεν επιδιώκουν το κέρδος. Το αντίθετο συμβαίνει με τις εμπορικές εταιρείες. Το Εμπορικό Δίκαιο όμως δεν περιλαμβάνει όλους τους

θεσμούς που είναι απαραίτητοι για την ομαλή λειτουργία του εμπορίου. Για το λόγο αυτό χρησιμοποιεί κανόνες του Αστικού Δικαίου, όπως για παράδειγμα οι κανόνες που ρυθμίζουν την πώληση ή την μίσθωση πράγματος. Μπορούμε να πούμε ότι οι κανόνες του Αστικού Δικαίου είναι συμπληρωματικοί για το Εμπορικό Δίκαιο. Το Εμπορικό Δίκαιο, λόγω της αποστολής του, έχει επίσης στενό δεσμό και με τις οικονομικές επιστήμες.

3.3.2. Διάρθρωση του εμπορικού δικαίου

Το Εμπορικό Δίκαιο διακρίνεται στους εξής επιμέρους κλάδους :

1. Γενικό μέρος. Ο κλάδος αυτός εξετάζει τα θέματα που αναφέρονται στον έμπορο και τις εμπορικές πράξεις .
2. Δίκαιο της βιομηχανικής ιδιοκτησίας. Είναι το σύνολο των διατάξεων, με τις οποίες προστατεύεται κυρίως το βιομηχανικό και εμπορικό επάγγελμα.
3. Δίκαιο των εμπορικών εταιρειών.
4. Δίκαιο των αγιογράφων.
5. Ναυτικό και Αεροπορικό Δίκαιο. Ο κλάδος αυτός εξετάζει τα θέματα των δια της θαλάσσης και αέρος μεταφορών.
6. Ασφαλιστικό Δίκαιο
7. Πτωχευτικό Δίκαιο. Στο τμήμα αυτό του Εμπορικού Δικαίου εξετάζονται τα θέματα που προκύπτουν από την πτώχευση του εμπόρου, δηλαδή από τη νομική κατάσταση που δημιουργείται μετά από δικαστική απόφαση, μόνο για έμπορο που αδυνατεί να συνεχίσει τις πληρωμές του.

3.3.3. Πηγές του εμπορικού δικαίου

Βασική πηγή του Ελληνικού Εμπορικού Δικαίου είναι ο Γαλλικός Εμπορικός Κώδικας. Επίσης οι μεταγενέστεροι νόμοι εμπορικού περιεχομένου. Εκτός από τους νόμους, πηγή του εμπορικού δικαίου είναι και τα αντίστοιχα έθιμα, όπου υπάρχουν, καθώς και οι εμπορικές συνήθειες αλλά και οι γενικοί όροι των συναλλαγών. Ακόμη, πηγές του εμπορικού δικαίου θεωρούνται οι διεθνείς συμβάσεις του εμπορικού περιεχομένου και οι αντίστοιχοι κανόνες του Κοινοτικού Δικαίου. Η νομολογία των δικαστηρίων δεν είναι πηγή του Εμπορικού Δικαίου, αλλά βοηθά στην κατανόηση των προβλημάτων του.

3.3.4. Σύγχρονες τάσεις του Εμπορικού Δικαίου

Το Εμπορικό Δίκαιο σήμερα δεν είναι αμιγώς ιδιωτικό δίκαιο. Υπάρχει τάση δημοσιοποίησης του, αφού πολλοί θεσμοί του ρυθμίζονται από διατάξεις του διοικητικού, δημοσιονομικού, και του φορολογικού δικαίου. Παρά ταύτα όμως εξακολουθεί να παραμένει κατά βάση κλάδος του ιδιωτικού δικαίου. Η τάση δημοσιοποίησης του είναι αποτέλεσμα του συνεχώς αυξανόμενου κρατικού παρεμβατισμού. Η ταχύτητα των εμπορικών συναλλαγών και η παγκοσμιοποίηση του εμπορίου, που παρατηρείται σήμερα, επιβάλλουν την ομοιόμορφη ρύθμιση του εμπορίου σε διεθνές επίπεδο.

3.3.5. Διακρίσεις των εμπορικών πράξεων

Οι εμπορικές πράξεις διακρίνονται σε πρωτότυπες ή αντικειμενικά εμπορικές πράξεις και σε παράγωγα εμπορικές. Στην πρώτη περίπτωση έχουμε απαρίθμηση των εμπορικών πράξεων από το νόμο. Στη δεύτερη έχουμε πράξεις που δεν είναι από μόνες τους εμπορικές, αλλά αποκτούν τον εμπορικό χαρακτήρα ή από το πρόσωπο που τις διενεργεί, που είναι έμπορος, ή από τη στενή σχέση που έχουν με τις αντικειμενικά εμπορικές πράξεις.

3.3.6. Αντικειμενικά εμπορικές πράξεις

1. Η αγορά προϊόντων γης ή τέχνης με πρόθεση τη μεταπώληση
2. Η επιχείρηση χειροτεχνίας
3. Η επιχείρηση προμήθειας
4. Η επιχείρηση παραγγελίας
5. Επιχείρηση μεταφοράς
6. Επιχείρηση πρακτορείας
7. Επιχείρηση πλειστηρίασης
8. Επιχείρηση δημοσίων θεαμάτων
9. Η μεσιτεία
10. Κολλυβιστικές (νομισματικές) και τραπεζικές εργασίες
11. Η έκδοση, αποδοχή, οπισθογράφηση ή τριτεγγύηση συναλλαγματικής
12. Εμπορικές πράξεις βάσει νεότερων νόμων

Αντικειμενικά εμπορικές πράξεις του θαλάσσιου εμπορίου:

1. Η επιχείρηση κατασκευής πλοίου
2. Η αγορά ή πώληση πλοίου
3. Οι θαλάσσιες αποστολές
4. Η αγορά ή πώληση άρμενων, εξαρτιών και ζωοτροφών.
5. Η ναύλωση
6. Η ναυτολόγηση
7. Τα περί ασφαλειών συναλλάγματα
8. Όσα άλλα συναλλάγματα αφορούν τη ναυτική εμπορία

3.3.7. Παράγωγα εμπορικές πράξεις

1. Παράγωγες εξ αντικειμένου
2. Παράγωγες εξ υποκειμένου εμπορικές πράξεις
3. Τεκμήριο εμπορικότητας Σύντομη αναδρομή στην ιστορία και την εξέλιξη του Εμπορικού Δικαίου

Παρά το γεγονός ότι το εμπόριο αναπτύχθηκε κατά την αρχαιότητα, δεν υπήρξε και αντίστοιχη ανάπτυξη των κανόνων του Εμπορικού Δικαίου. Κατά την εποχή του Μεσαίωνα εμφανίστηκε ως αυτόνομος κλάδος το Εμπορικό Δίκαιο, κυρίως στην περιοχή της Ιταλίας. Είναι γνωστές οι αποφάσεις της Ολαρίας και του δικαστηρίου της θαλάσσης. Στη Γαλλία, επί Λουδοβίκου του ΙΔ, το έτος 1673 εκδόθηκε με τίτλο *Ordonnance sur le commerce* το πρώτο νομοθέτημα που ρύθμιζε θέματα του χερσαίου εμπορίου και το 1681 το νομοθέτημα που ρύθμιζε θέματα του θαλάσσιου εμπορίου με τίτλο *Ordonnance sur le marine*. Τα νομοθετήματα αυτά ήταν πλήρη και έγινε η πρώτη συστηματική κωδικοποίηση του Εμπορικού Δικαίου. Ο Κώδικας του έτους 1673 έμεινε στην ιστορία και ως *code Savary*. Η ονομασία αυτή οφείλετε στο βασικό συντάκτη του, που λεγόταν Savary. Η μεγάλη αλλαγή που προέκυψε από τη Γαλλική επανάσταση δεν ήταν δυνατό να μην επηρεάσει και τη δυνατότητα να ασκεί ο κάθε άνθρωπος ελεύθερα το επάγγελμα του εμπόρου. Αυτό ακριβώς έγινε με το σημαντικότερο νομοθέτημα στην ιστορία του Εμπορικού Δικαίου, που ψηφίστηκε στη Γαλλία το έτος 1807 και είναι γνωστό με το όνομα *code de commerce* ή Εμπορικός Κώδικας του Μεγάλου Ναπολέοντα. Το νομοθέτημα αυτό που βασίστηκε στα διατάγματα του Λουδοβίκου του ΙΔ επέφερε μεγάλη τομή στο Εμπορικό Δίκαιο, το οποίο μετατράπηκε από δίκαιο των εμπόρων σε δίκαιο του εμπορίου.

Το αντικειμενικό σύστημα αντικατέστησε το υποκειμενικό. Ο κώδικας του Ναπολέοντα μεταφράστηκε στην ελληνική γλώσσα και τον χρησιμοποιούσαν οι Έλληνες έμποροι της Κωνσταντινούπολης και των άλλων μεγάλων πόλεων. Αργότερα καθιερώθηκε αυτούσιος ο Κώδικας αυτός στη χώρα μας με την από 15 Νοεμβρίου 1821 απόφαση της Νομικής Διάταξης της Ανατολικής Χέρσου Ελλάδος και μετά από τις εθνικές συνελεύσεις της Επιδαύρου 1822, Άστρους 1823 και Τροιζήνας 1827. Ο Γαλλικός Εμπορικός Κώδικας περιλαμβάνει στο πρώτο μέρος τις εμπορικές συναλλαγές, στο δεύτερο ρυθμίζονται τα θέματα του ναυτικού δικαίου, στο τρίτο η πτώχευση και στο τέταρτο η εμπορική δραστηριότητα, δηλαδή αποτελείται από τέσσερα μέρη.

3.4. ΈΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΦΥΣΗ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Εμπόριο αναφέρεται στην αγορά και την πώληση των προϊόντων και υπηρεσιών για τα χρήματα ή την αξία των χρημάτων του. Πρόκειται για μεταβίβαση ή ανταλλαγή των αγαθών και των υπηρεσιών για τα χρήματα ή την αξία των χρημάτων του. Οι κατασκευαστές ή παραγωγός παράγει τα αγαθά, τότε κινείται στο χονδρικό εμπόριο, στη συνέχεια, να λιανοπωλητή και, τέλος, στον τελικό καταναλωτή. Το εμπόριο είναι απαραίτητη για την ικανοποίηση των ανθρώπινων αναγκών, το εμπόριο διεξάγεται όχι μόνο για λόγους βιοπορισμού κέρδος? Παρέχει επίσης υπηρεσία για τους καταναλωτές. Το εμπόριο αποτελεί σημαντική κοινωνική δραστηριότητα, επειδή η κοινωνία χρειάζεται αδιάλειπτη παροχή αγαθών και πάντα αυξάνεται διαρκώς μεταβαλλόμενο, αλλά ποτέ δεν τελειώνει ανθρώπινες επιθυμίες. Εμπορίου έχει λάβει τη γέννηση με την αρχή της ανθρώπινης ζωής και θα συνεχίσει όσο υπάρχει ανθρώπινη ζωή πάνω στη γη. Ενισχύει το βιοτικό επίπεδο των καταναλωτών. Έτσι μπορούμε να πούμε ότι το εμπόριο είναι μια πολύ σημαντική κοινωνική δραστηριότητα.

3.4.1. Εσωτερικό Εμπόριο.

Εσωτερικό εμπόριο είναι επίσης γνωστό ως το εμπόριο σπίτι. Γίνεται μέσα στα πολιτικά και γεωγραφικά σύνορα μιας χώρας. Μπορεί να είναι σε τοπικό επίπεδο, σε περιφερειακό επίπεδο ή σε εθνικό επίπεδο. Ως εκ τούτου, το εμπόριο που διεξάγεται μεταξύ των εμπορών του Δελχί, Βομβάη, κλπ. ονομάζεται εμπόριο σπίτι.

3.4.2. Εξωτερικό Εμπόριο.

Το εξωτερικό εμπόριο, επίσης, όπως ονομάζεται το εξωτερικό εμπόριο . Αφορά την αγορά και την πώληση ανάμεσα σε δύο ή περισσότερες χώρες. Για παράδειγμα, Αν Mr.X ο

οποίος είναι ένας επιχειρηματίας από τη Βομβάη, πωλεί τα προϊόντα του σε ένα άλλο Mr.Y επιχειρηματίας από τη Νέα Υόρκη, τότε αυτό είναι ένα παράδειγμα του εξωτερικού εμπορίου.

3.4.3. Διεθνές ή παγκόσμιο εμπόριο.

Είναι εκείνο ο οποίο γίνεται μεταξύ όλων ή των περισσότερων χωρών του κόσμου (παγκοσμιοποίηση εμπορίου)

3.5 ΔΙΑΚΡΙΣΕΙΣ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Χονδρικό εμπόριο.

Αφορά την αγορά σε μεγάλες ποσότητες από τους παραγωγούς ή τους κατασκευαστές και την πώληση σε παρτίδες στους εμπόρους λιανικής πώλησης για μεταπώληση στους καταναλωτές. Ο χονδρέμπορος είναι μια σχέση μεταξύ κατασκευαστή και λιανοπωλητή. Ένας χονδρέμπορος καταλαμβάνει περίοπτη θέση δεδομένου ότι οι κατασκευαστές καθώς και τους λιανοπωλητές και οι δύο εξαρτώνται από αυτόν. Διανομέας πράξη ως ενδιάμεσος μεταξύ των παραγωγών και των εμπόρων λιανικής πώλησης.

Λιανικό Εμπόριο.

Αφορά την αγορά σε μικρότερες παρτίδες από τους χονδρεμπόρους και πωλούν σε πολύ μικρές ποσότητες στους καταναλωτές για προσωπική χρήση. Ο λιανοπωλητής είναι ο τελευταίος κρίκος στην αλυσίδα της διανομής. Ιδρύει μια σύνδεση μεταξύ των χονδρεμπόρων και των καταναλωτών. Υπάρχουν διάφοροι τύποι των λιανοπωλητών μικρών καθώς και μεγάλες. Μικρές λιανοπωλητές κλίμακα περιλαμβάνει πωλητές, εμπόρους, γενικά καταστήματα, κλπ.

Ημιχονδρικό εμπόριο.

Ημιχονδρικό ή μικτό εμπόριο είναι το εμπόριο εκείνο το οποίο γίνεται από τον έμπορο χονδρικός και λιανικός. Στην περίπτωση αυτή, ο έμπορος που έχει μεγάλα κεφάλαια, αγοράζει μεγάλες ποσότητες εμπορευμάτων και ο ίδιος τις πουλάει λιανικός σε μερικές ποσότητες σε άλλους μικρέμπορους ή κατευθείαν στο καταναλωτικό κοινό.

Μόνιμο εμπόριο.

Είναι εκείνο το οποίο πραγματοποιείται από τον έμπορο σε μόνιμο τόπο. Ο έμπορος δηλαδή σταθερή εγκατάσταση του καταστήματος του στο οποίο εκθέτει τα εμπορεύματα του, οι δε καταναλωτές προσέρχονται στο γνωστό και μόνιμο τόπο για να αγοράσουν τα αγαθά που χρειάζονται.

3.6 ΠΟΙΑ Η ΦΥΣΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Το εμπόριο είναι η μεταβίβαση της κυριότητας των αγαθών και των υπηρεσιών από ένα πρόσωπο ή οντότητα σε μια άλλη από το να πάρει κάτι σε αντάλλαγμα από τον αγοραστή. Εμπόριο μερικές φορές αόριστα ονομάζεται εμπόριο ή οικονομική συναλλαγή ή ανταλλαγή. Ένα δίκτυο που επιτρέπει το εμπόριο ονομάζεται αγορά. Η αρχική μορφή του εμπορίου ήταν αντιπραγματισμού, την άμεση ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών. Αργότερα η μία πλευρά της ανταλλαγής ήταν τα μέταλλα, πολύτιμα μέταλλα (πόλοι, κέρματα), νομοσχέδιο, τα χρήματα χαρτί. Σύγχρονη έμποροι γενικά διαπραγματεύονται αντί μέσω ενός μέσου συναλλαγών, όπως τα χρήματα. Ως εκ τούτου, η αγορά μπορεί να διαχωριστεί από την πώληση, ή να κερδίζουν. Η εφεύρεση του χρήματος (και αργότερα πιστωτικές, χρήματα και χαρτί μη-φυσική χρήματα) απλοποιείται σε μεγάλο βαθμό και προώθησε το εμπόριο. Οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των δύο εμπόρων ονομάζεται διμερές εμπόριο, ενώ το εμπόριο μεταξύ περισσότερων από δύο εμπόρους ονομάζεται πολυμερές εμπόριο.

Εμπόριο υπάρχει για τον άνθρωπο λόγω της εξειδίκευσης και του καταμερισμού της εργασίας, οι περισσότεροι άνθρωποι επικεντρωθεί σε μία μικρή πτυχή της παραγωγής, εμπορίας για τα άλλα προϊόντα. Εμπόριο υπάρχει μεταξύ των περιφερειών, επειδή διαφορετικές περιοχές έχουν ένα συγκριτικό πλεονέκτημα στην παραγωγή κάποιο εμπορεύσιμο αγαθό, ή επειδή το μέγεθος των διαφόρων περιοχών »επιτρέπει για τα οφέλη της μαζικής παραγωγής. Ως εκ τούτου, το εμπόριο σε τιμές αγοράς μεταξύ τοποθεσιών οφέλη τόσο τοποθεσίες.

3.7 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Αντικείμενο του εμπορίου: α) οι αγοραπωλησίες αγαθών. Οι αγοραπωλησίες αυτές περιλαμβάνουν όλα τα υλικά αγαθά (εμπορεύματα) καθώς και τα άυλα αγαθά (υπηρεσίες και δικαιώματα) β) οι αγοραπωλησίες κινητών αξιών.

Είναι το χαρακτηριστικό εμπόριο. Πρόκειται δηλαδή για εμπόριο χρεογράφων που περιλαμβάνουν τις μετοχές, τις ομολογίες, το συνάλλαγμα κλπ. γ) οι αγοραπωλησίες ακινήτων που αγοράζονται με σκοπό την μεταπώλησή τους. Π.χ αγορά οικοπέδων, κατοικιών που γίνεται επαγγελματικά με σκοπό την μεταπώλησή τους και στόχο το κέρδος.

Τα εμπορεύματα προσφέρονται από το εμπόριο κατά κανόνα αυτούσια. Δεν αποκλείεται όμως κατά τη διακίνησή τους από την παραγωγή στην κατανάλωση να μεσολαβήσει κάποιας μορφή επεξεργασία τους χωρίς όμως να μεταβάλλουμε τη φύση τους.

Τέτοιου είδους επεξεργασία είναι ο τεμαχισμός των κρεάτων, η ταξινόμηση των εμπορευμάτων σε κιβώτια, η ψύξη των ψαριών κλπ.

3.8. ΚΑΤΗΓΟΡΙΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

3.8.1. Με κριτήριο τη φύση του αντικειμένου του:

➤ Εμπόριο κινητών πραγμάτων

Στο εμπόριο αυτό υπάγονται όλα τα κινητά πράγματα, εμπορεύματα. Είναι το κυρίως εμπόριο που ασχολείται με συγκεκριμένα εμπορεύματα, τα οποία εμπεριέχουν αξία και προσδιορίζεται ανάλογα με το είδος της επιχείρησης. Έτσι έχουμε π.χ. εμπόριο λαδιού, εμπόριο σιταριού, εμπόριο σιδήρου εμπόριο ξυλείας κ.λπ.

➤ Εμπόριο ακινήτων

Σ' αυτό υπάγονται όλα τα ακίνητα που αγοράζονται με σκοπό την μεταπώληση τους με κέρδος π.χ. οικόπεδα, κατοικίες, κτίρια κτλ.

➤ Εμπόριο κινητών αξιών η χρηματικό εμπόριο

Σ' αυτό ανήκουν όλα τα πιστωτικά όργανα και τα χρεόγραφα. Το εμπόριο κινητών αξιών γίνεται από την τράπεζα και περιλαμβάνει τις επιταγές, τις συναλλαγματικές, τις μετοχές, το συνάλλαγμα κλπ.

➤ Εμπόριο μεταφορών.

Στο εμπόριο αυτό ανήκουν οι κάθε είδους μεταφορές εμπορευμάτων απέ τόπο σε τόπο. Σήμερα το εμπόριο αυτό γίνεται κυρίως μέσω μεγάλων Διεθνών γραφείων και χρησιμοποιούνται όλα τα σύγχρονα μέσα μεταφοράς.

3.8.2. Με κριτήριο το φορέα:

➤ Ιδιωτικό εμπόριο.

Είναι εκείνο που το πραγματοποιούν ιδιώτες, άτομα η εταιρείες.

➤ Κρατικό εμπόριο.

Είναι εκείνο που άμεσα ή έμμεσα ασκείται μέσω κρατικών οργανισμών.

3.8.3. Με κριτήριο τα μέσα μεταφοράς που χρησιμοποιούνται:

➤ Χερσαίο εμπόριο.

Είναι το εμπόριο εκείνο που η μεταφορά του γίνεται με αυτοκίνητα και το σιδηρόδρομο.

➤ **Θαλάσσιο εμπόριο.**

Είναι το εμπόριο που η μεταφορά του γίνεται με πλοία, ατμόπλοια η δεξαμενόπλοια και

➤ **Αεροπορικό Εμπόριο.**

Είναι το εμπόριο που η μεταφορά του πραγματοποιείται με αεροσκάφη.

3.8.4. Με κριτήριο την προσέλκυση του κοινού (Αποτελούν τις μοντέρνες μορφές εμπορίου)

- **Τα μεγάλα καταστήματα** που αγοράζουν πολλά είδη σε μεγάλες ποσότητες και χαμηλές τιμές και τα πουλούν με μικρό περιθώριο κέρδος, γιατί στηρίζονται στο μεγάλο όγκο πωλήσεων (μεγάλο τζίρο)

➤ **Τα εμπορικά κέντρα**

Σε ένα οικοδομικό συγκρότημα συγκεντρώνονται πολλά καταστήματα διαφορετικών ειδών. Ο αγοραστής μπορεί να ικανοποιήσει τις ανάγκες του από τα καταστήματα του συγκροτήματος.

➤ **Οι Αλυσίδες Καταστημάτων**

Πρόκειται για μια οριζόντια συγκέντρωση ομοειδών καταστημάτων με διπλό σκοπό. Αφ' ενός μεν να αγοράζουν σε χαμηλές τιμές, αφ' ετέρου δε να καθορίζουν κοινές τιμές πώλησης.

3.9 ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΙΚΑ ΜΕΣΑ

Πιστωτικοί τίτλοι - Έννοια και διακρίσεις

Οι τίτλοι, γενικά είναι έγγραφα που αποδεικνύουν ένα δικαίωμα(π.χ. τίτλος σπουδών, τίτλοι κυριότητας). Πιστωτικοί τίτλοι ή πιστωτικά όργανα καλούνται τα έγγραφα εκείνα τα οποία ενσωματώνουν ένα περιουσιακό δικαίωμα, για την άσκηση του οποίου (δικαιώματος)απαιτείται οπωσδήποτε η κατοχή του εγγράφου.

Τα στοιχεία που περιλαμβάνονται στο έγγραφο καθορίζουν τη φύση και την έκταση του δικαιώματος, από την πλευρά του δικαιούχου και της υποχρέωσης, (χρέους) από την πλευρά του οφειλέτη.

Σύμφωνα με τον ορισμό τα χαρακτηριστικά του πιστωτικού τίτλου είναι:

- Είναι έγγραφο.
- Ενσωματώνει ένα περιουσιακό δικαίωμα(συνήθως χρήματα).
- Για την άσκηση του δικαιώματος, προϋπόθεση αποτελεί η κατοχή του εγγράφου.
- Τα στοιχεία που περιλαμβάνει αποδεικνύουν τόσο την απαίτηση του δανειστή έναντι του δανειζόμενου όσο και το ποσό της απαίτησης.

Οι πιστωτικοί τίτλοι καλούνται και αξιόγραφα, επειδή ενσωματώνουν (περικλείουν) κάποια χρηματική αξία.

Οι κυριότεροι πιστωτικοί τίτλοι είναι:

Η συναλλαγματική, το γραμμάτιο εις διαταγή, η επιταγή, η πιστωτική κάρτα, η φορτωτική, το αποθετήριο (τίτλος που ενσωματώνει δικαίωμα σε εμπορεύματα που είναι αποθηκευμένα στις Γενικές αποθήκες), το ενεχυρόγραφο (τίτλος που ενσωματώνει δικαίωμα ενέχυρου σε εμπορεύματα), η μετοχή, η ομολογία κτλ. Από τους τίτλους αυτούς, οι συναλλαγματικές, τα γραμμάτια εις διαταγή, οι επιταγές και οι πιστωτικές κάρτες είναι «ΧΡΗΜΑΤΟΓΡΑΦΑ», δηλαδή πιστωτικοί τίτλοι που αποβλέπουν στην καταβολή χρημάτων, ενώ η φορτωτική και το αποθετήριο αποβλέπουν στην παράδοση εμπορευμάτων.

Τέλος, η μετοχή και η ομολογία καλούνται με μια λέξη χρεόγραφα.

Σημασία συναλλαγματικών μέσων

- **Ενεχυρόγραφο:** το αξιόγραφο το οποίο ενσωματώνεται απαίτηση πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού, εξασφαλισμένη με ενέχυρο πάνω σε εμπορεύματα ή σε γεωργικά προϊόντα και εργαλεία. Οι σπουδαιότερες μορφές ενεχυρογράφου είναι το ενεχυρόγραφο της γενικής αποθήκης και το γεωργικό ενεχυρόγραφο.
- **Αποθετήριο:** τίτλος εναποθήκευσης εμπορευμάτων ή άλλων κινητών πραγμάτων, ελευθέρως εμπορεύματος και μεταβιβάσιμος. Είναι τίτλος εις διαταγήν, που μεταβιβάζεται με οπισθογράφηση, ρυθμίζεται από το ν . δ . 3077/1954 «Περί γενικών αποθηκών» και διευκολύνει τη μεταβίβαση των εμπορευμάτων. Αρκεί να σημειωθεί ότι με την παράδοση ενός «χαρτιού», αποθετηρίου, παραδίδεται και η νομή τεράστιων ποσοτήτων εμπορευμάτων ή άλλων κινητών πραγμάτων, τοποθετημένων σε αποθήκες.
- **Φορτωτική:** έγγραφο παραστατικό φόρτωσης και μεταφοράς πραγμάτων. Όπως οι περισσότεροι θεσμοί του Εμπορικού Δικαίου έτσι και οι φορτωτικές έχουν τις καταβολές τους στην Βόρεια Ιταλία. Ειδικότερα κατά τις χερσαίες μεταφορές

εμπορευμάτων στις πόλεις της Βόρειας Ιταλίας, άρχισε από τον 13ο αιώνα, να χρησιμοποιείται η *lattera di vottura* (αγωγιαστήριο). Πρόκειται για έγγραφο το οποίο ταξίδευε μαζί με το εμπόρευμα και απευθυνόταν στον παραλήπτη.

- **Γραμμάτιο εις διαταγήν:** το γραμμάτιο εις διαταγήν (γ.ε.δ.) διέπεται από τον ν. 5325/1932 «περί συναλλαγματικής και γραμματίου εις διαταγήν», δια του οποίου ο ενιαίος νόμος των δύο αυτών τίτλων κατέστη εσωτερικό δίκαιο. Το γ.ε.δ. είναι αξιόγραφο που εκδίδεται σύμφωνα με ορισμένους τύπους που περιέχει την υπόσχεση πληρωμής ορισμένου χρηματικού ποσού.
- **Ομολογία ή ομόλογο:** ανώνυμος τίτλος δανείου, εκδιδόμενος από τον συνάπτοντα το δάνειο και παραδιδόμενος στον δανειστή ως απόδειξη της υποχρέωσής του οφειλέτη και του δικαιώματος του δανειζόντος. Είναι τίτλος ανώνυμος, ο οποίος σπάνια είναι λαχειοφόρος.
- **Μετοχή:** τίτλος που αντιπροσωπεύει μερίδιο στο εταιρικό κεφάλαιο ανώνυμης εταιρίας. Τις μετοχές διέπουν δύο βασικές αρχές. Η αρχή της ισότητας και η αρχή της αδιαιρετότητας. Οι μετοχές διακρίνονται σε ονομαστικές, η μεταβίβαση των οποίων γίνεται με εγγραφή σε ειδικό βιβλίο της εταιρείας, και σε ανώνυμες, οι οποίες μεταβιβάζονται με παράδοση του τίτλου. Περαιτέρω, οι μετοχές-ονομαστικές ή ανώνυμες-μπορεί να είναι κοινές ή προνομιούχες. Οι προνομιούχες μπορεί να έχουν ή όχι δικαίωμα ψήφου. Περαιτέρω, οι προνομιούχες μετοχές μπορεί να είναι μετατρέψιμες, δηλαδή να έχουν το δικαίωμα μετατροπής τους σε κοινές. Οι προνομιούχες μετοχές έχουν δικαίωμα αναλήψεως μερίσματος πριν από τις κοινές.
- **Πιστωτική κάρτα:** μικρό τυποποιημένο έντυπο, που εκδίδεται από επιχείρηση, συμπληρωμένο με τα στοιχεία ταυτότητας και υπογραφή, φωτογραφία κ.λπ., το οποίο παρέχει το δικαίωμα στο πρόσωπο που αναφέρεται σε αυτό να χρεώνει τον λογαριασμό του με την αξία αγαθών και υπηρεσιών που αγοράζει επί πιστώσει. Ο λογαριασμός χρεώνεται περιοδικώς. Η χρήση των πιστωτικών καρτών άρχισε τις ΗΠΑ κατά τη δεκαετία του 1920, όταν επιχειρήσεις, όπως οι εταιρίες πετρελαιοειδών και οι αλυσίδες ξενοδοχείων, άρχισαν να εκδίδουν τέτοιες κάρτες για διευκόλυνση των πελατών τους στις αγορές που έκαναν από τις εν λόγω εταιρίες. Η χρήση τους αυξήθηκε πολύ μετά τον Β' Παγκόσμιο Πόλεμο.

- **Συναλλαγματική:** έγγραφο (τίτλος) το οποίο ανήκει στην κατηγορία των αξιογράφων «εις διαταγήν» υπό τύπον ανοικτής επιστολής που περιέχει εντολή προς πληρωμή ορισμένου ποσού προς ορισμένο πρόσωπο ή σε διαταγή του και σε ορισμένο τόπο.

ΚΕΦ. 4 : ΤΑ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΚΑΙ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

4.1 ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΤΑ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ

Τα ανταλλακτικά δίκτυα είναι είτε η λύση σε δυσχερείς οικονομικές συνθήκες (κρίση) είτε η πρωτοβουλία των πολιτών να καλύψουν άμεσα τις ανάγκες τους αποδεδουλευμένοι από το χρήμα αξιοποιώντας και διαθέτοντας τις ικανότητες-δεξιότητες τους και τα όχι πια χρήσιμα σε αυτούς αγαθά. Πρόκειται για οργανωμένα συστήματα που λειτουργούν με εναλλακτικά-εικονικά νομίσματα στα οποία μπορεί να συμμετέχει οποιοσδήποτε ενήλικας. Ας θυμηθούμε τα άχρηστα ρούχα που κρέμονται στις ντουλάπες μας, που γεμίζουν τα συρτάρια μας γιατί τα βαρεθήκαμε αλλά λυπόμαστε να τα πετάξουμε. Τα μπλουζάκια, παντελόνια, φούστες, κινητά, i-pad, γυαλιά ηλίου που αγοράζουμε κάθε σαιζόν, που τα φοράμε για δύο μήνες και μετά καταλήγουν σε ένα συρτάρι. Ή ας κάτσουμε να αναλογιστούμε τις ικανότητες και τα ταλέντα που για κάποιους λόγους τα παραμερίζουμε και δεν τα εκμεταλλευόμαστε, ενώ θα μπορούσαν να μας βοηθήσουν στην ανταλλαγή με κάποιο υλικό αγαθό που ίσως να το έχουμε ανάγκη.

4.2 ΠΟΙΑ ΤΑ ΑΙΤΙΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ

1. Η οικονομική κρίση και η μη ύπαρξη χρημάτων ως κατάσταση δημιουργείται από την υπέρμετρη καταναλωτική μας συμπεριφορά. Τα ΜΜΕ μας βομβαρδίζουν με διάφορα καταναλωτικά πρότυπα και δημιουργούν στο μυαλό μας μια παραμορφωμένη εικόνα της ευτυχίας βασισμένη στα υλικά αγαθά και στην εξωτερική εμφάνιση. Αγοράζουμε συνεχώς πράγματα, που ουσιαστικά μας τα επιβάλλουν υποσυνείδητα κάνοντάς μας να θεωρούμε πως όντως τα έχουμε ανάγκη.

2. Η ανθρωπιά και η αλληλεγγύη που ωθεί πολλούς πολίτες να βοηθούν και να στηρίζουν τους συνανθρώπους τους ανεξάρτητα από του κρατικούς θεσμούς.

4.3 ΠΟΙΟΣ ΤΟ ΠΡΩΤΟΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕ

Το 2001, στην καρδιά της κρίσης, στην Αργεντινή, οι επαρχίες μην έχοντας χρήματα για να κινήσουν τις αγορές τους τύπωναν δικά τους νομίσματα. Κάπου εκεί εμφανίστηκε το Τρουέκε. Αφού οι πολίτες δεν είχαν χρήματα, βρισκόνταν σε κάποια συγκεκριμένα μέρη και

αντάλλασσαν τα προϊόντα τους, αγαθά αλλά και υπηρεσίες. Το σύστημα ανταλλαγής βασιζόταν σε κουπόνια που είχαν τυπωθεί αποκλειστικά γι' αυτό το σκοπό. Οι πολίτες ήταν ευτυχισμένοι που ήταν ανεξάρτητοι απ' το κράτος, τις τράπεζες και το Δ.Ν.Τ.

Απαλλαγμένοι από τους νόμους της αγοράς, έφτιαξαν μια προ-καπιταλιστική κοινωνία όπου μπορούσαν να έχουν όλα τα αγαθά που τους ήταν απαραίτητα. Εκτιμάται ότι ο αριθμός των ανθρώπων που κάλυπταν εξ ολοκλήρου ή εν μέρει τις ανάγκες τους μέσω του Τρουέκε άγγιξε τα 10 εκατομμύρια. Παρόλα αυτά, η αγορά αυτή διαλύθηκε, λόγω της προπαγάνδας από τα ΜΜΕ εναντίον της σε συνδυασμό με τη μεγάλη ποσότητα πλαστών κουπονιών που έριξαν στην αγορά άγνωστοι παραχαράκτες.

4.4 ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

- **Ν. Μαγνησίας** : Το Δίκτυο Ανταλλαγών και Αλληλεγγύης είναι μια πρωτοβουλία ανεξάρτητων πολιτών από το νομό Μαγνησίας να αναπτύξουν ένα σύστημα για ανταλλαγές υπηρεσιών και προϊόντων μεταξύ των μελών του χρησιμοποιώντας ως μέσο τη λεγόμενη **Τοπική Εναλλακτική Μονάδα (ΤΕΜ)**. Το δίκτυο απευθύνεται σε:
 - Γυναίκες και άνδρες που επιθυμούν να έχουν ευελιξία και περιορισμένες ώρες απασχόλησης.
 - Γυναίκες και άνδρες που χρειάζονται μια επιπλέον πηγή εισοδήματος.
 - Για ανέργους οι οποίοι με τον τρόπο αυτό μπορούν να καλύψουν ένα μέρος των αναγκών τους.
 - Για συνταξιούχους οι οποίοι αποκτούν τη δυνατότητα να κάνουν επιπλέον πράγματα από αυτά που τους επιτρέπει η σύνταξη τους.
- **Φασούλι**: Το δίκτυο Φασούλι είναι ένα δίκτυο για όλους τους κακοπληρωμένους ή οικονομικά δυσανασχετημένους Αθηναίους πολίτες. Το κάθε μέλος προσφέρει στους άλλους υπηρεσίες και προϊόντα. Κατά την εγγραφή ζητείται από το μέλος να γράψει δυο πράγματα που μπορεί να προσφέρει στους άλλους. Πολλοί διστάζουν αλλά να σημειωθεί πως δεν αφορά τις επαγγελματικές δεξιότητες αλλά πράγματα που κάποιος είναι καλός και τα κάνει ούτως ή άλλως για τον εαυτό του ή τους φίλους του. Οι προσφορές ανακοινώνονται στο δίκτυο μέσα από ταξινομημένες αγγελίες. Η **πληρωμή** γίνεται **σε φασούλια**, ένα εικονικό νόμισμα που η χρήση του σαφώς και περιορίζεται μέσα στο δίκτυο.

- **Πελίτι:** Το Πελίτι ξεκίνησε από τον Παναγιώτη Σαϊτανούδη ως προσωπική του ανάγκη, το 1995. Πρόκειται για το μεγαλύτερο και παλαιότερο δίκτυο που καλύπτει ολόκληρη την Ελλάδα. Στις 1 Δεκεμβρίου 2011 υπήρχαν 9 τοπικές ομάδες διάσπαρτες σε όλη τη χώρα και πληθώρα αιτημάτων για τη δημιουργία περισσότερων. Το δίκτυο Πελίτι δεν έχει ως αποκλειστική δράση την ανταλλαγή αγαθών και υπηρεσιών χωρίς τη μεσολάβηση χρήματος αλλά επιδίδεται και σε δύο άλλους τομείς: στη συλλογή, διατήρηση και διάδοση των ντόπιων ποικιλιών σπόρων και στη δημιουργία μιας οικολογικής κοινότητας. Περιλαμβάνει ένα γενικό δίκτυο ανταλλαγής προϊόντων και υπηρεσιών και ένα ειδικευμένο δίκτυο ποικιλιών σπόρων (φρούτων, λαχανικών, λουλουδιών κ.λπ.) με δυνατότητα απόκτησης οικόσιτων ζώων και μόνη επιβάρυνση την εκτροφή τους.
- **Καλαμαριά:** Το δίκτυο ανταλλαγής αγαθών και υπηρεσιών της Θεσσαλονίκης στεγάζεται στην Καλαμαριά. Λειτουργεί παρόμοια με τα προηγούμενα δίκτυα , δηλαδή, τα μέλη αναρτούν αγγελίες με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που προσφέρουν και πόσα “**ΚΟΙΝΟ**” κοστίζουν (το **νόμισμα** του δικτύου). Όταν τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες τους τα ζητήσει και χρησιμοποιήσει κάποιο μέλος του δικτύου, ο λογαριασμός πιστώνεται (αυξάνεται) με το αντίστοιχο ποσό σε “**ΚΟΙΝΟ**”. Αυτά μπορούν να χρησιμοποιηθούν για την απόκτηση οποιασδήποτε υπηρεσίας ή προϊόντος υπάρχει στο δίκτυο.

Άλλα δίκτυα που λειτουργούν με τον ίδιο τρόπο είναι :

- Το τοπικό δίκτυο ανταλλαγών **Λασιθίου** του οποίου το νόμισμα είναι το **καερέτι** (από το τούρκικο gayret, που σημαίνει προσφέρω μικρή βοήθεια σε κάποιον)
- Ο οβολός, στην **Πάτρα**, του οποίου τα μέλη κάνουν «αγοραπωλησίες» με **οβολούς**.
- Το δίκτυο **Ροδόπης**, ΕΜΠΟ.
- Το δίκτυο **Χανίων**.
- Το δίκτυο **Ευρυτανίας**.

4.5 ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΑ ΔΙΚΤΥΑ ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

Ωστόσο ανταλλακτικά δίκτυα υπάρχουν σε παγκόσμια κλίμακα. Τα πιο χαρακτηριστικά είναι τα lets τα οποία είναι τοπικά συστήματα εμπορικών ανταλλαγών και απόγονοι του Trueke της Αργεντινής. Lets υπάρχουν διάσπαρτα σε όλο τον κόσμο με την κάθε χώρα να χρησιμοποιεί διαφορετικά ονόματα για να εκφράσει τους ίδιους όρους.

- Lets **Αυστραλίας**: Η Αυστραλία το 1989 διάθεσε 50000 δολάρια για την ανάπτυξη Συστήματος LET. Μέχρι το 1995 υπήρξαν 250 LET Systems στην Αυστραλία, με τη Δυτική Αυστραλία με 43 διαφορετικά συστήματα με συνολικό πληθυσμό 2,3 εκατομμυρίων.
- Η Γαλλόφωνη Ευρώπη έχει αναπτύξει το συνεκτικό δίκτυο **SEL**.
- Η Γερμανόφωνη Ευρώπη έχει το **Tauschring**
- Στην **Ουγγαρία** χρησιμοποιείται ο όρος «**Σύστημα Εξυπηρέτησης Κοινότητας**» (**KOR**).
- Στην **Ιαπωνία** το σύστημα **Peanuts**. Είναι εντυπωσιακό το γεγονός ότι παρόλη την οικονομική ανάπτυξη της Ιαπωνίας υπάρχουν ανεπτυγμένα και ευρέως διαδεδομένα ανταλλακτικά συστήματα.
- Η **Ολλανδία** έχει γεννήσει μια σειρά από καινοτόμες ιδέες με βάση τον τύπο του LETS οι οποίες προσπαθούν να μειώσουν τα εμπόδια συμμετοχής χρησιμοποιώντας πλατφόρμες ανταλλαγής σε απευθείας σύνδεση (online), όπως το «**NOPPES**».
- Η νότια **Αφρική** το 2003 ξεκίνησε το δίκτυο **CES** στο Κέιπ Τάουν.
- Η νότια **Κορέα** έχει επίσης κάποια ενεργά LETS όπως το **Hanbat Lets**.

Lets υπάρχουν σε πληθώρα άλλων χωρών. Μεταξύ αυτών η **Νέα Ζηλανδία**, η **Φινλανδία**, η **Ισπανία**, η **Ελβετία**, η **Μεγάλη Βρετανία** και άλλες. Εύκολα συμπεραίνει λοιπόν κανείς πως η ιδέα των ανταλλακτικών δικτύων σαν θεσμός είναι θεμελιωμένη σε κάθε περιοχή. Ωστόσο, να σημειωθεί πως τα ανταλλακτικά δίκτυα παγκοσμίως δεν είναι απαραίτητο να ανήκουν στην κατηγορία των lets. Υπάρχουν φυσικά και διάφορα εγχώρια ξεχωριστά στην κάθε χώρα τα οποία θα ήταν άνωφελο να αναφέρουμε.

4.6 ΗΘΙΚΗ ΠΛΕΥΡΑ

Επιπρόσθετα, οι αξίες που προσβέυει ένας τέτοιος θεσμός είναι ιδιαίτερα σημαντικές. Αρχικά τα μέλη των δικτύων δίνουν έμφαση στην εμπιστοσύνη, δηλαδή ο ένας δεν αντιμετωπίζει τον άλλο με καχυποψία ή αμφιβολία αλλά τον εμπιστεύεται απόλυτα προκειμένου να αναπτύξουν γερές και ακλόνητες σχέσεις. Αξίζει να αναφερθεί πως η προθυμία που δείχνουν τα μέλη να συμμετάσχουν σε μια τέτοια οργάνωση δεν τα καθιστά ούτε φτωχά ούτε ανήμπορα. Η επαναχρησιμοποίηση και η μεταποίηση δεν είναι ούτε μειονέκτημα ούτε μίζερια. Είναι αντίσταση και μάλιστα δημιουργική σε έναν πολιτισμό που δίνει αξία στο περιτύλιγμα αλλά χάνει την ουσία. Με λίγα λόγια δεν είναι η «εναλλακτική

εκκλησία» που κάνει διανομές σε φτωχούς και λοιπούς αναξιοπαθούντες αλλά είναι μια οργάνωση που ο καθένας συμμετέχει με την αξία του, εκμεταλλευόμενος τις δυνατότητες του.

Κεφ. 5: ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

5.1. ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΒΟΙΩΤΙΑΣ

Ο Νομός Βοιωτίας διαιρείται σε δύο επαρχίες, Λιβαδειάς με πρωτεύουσα τη Λιβαδειά και των Θηβών με πρωτεύουσα την Θήβα. Η Λιβαδειά, πρωτεύουσα του νομού, είναι χτισμένη αμφιθεατρικά στους πρόποδες του Ελικώνα, είναι γνωστή από την αρχαιότητα για το περίφημο μαντείο του Τροφωνίου Δία και τις δύο πηγές της, τη Λήθη και την Μνημοσύνη, στα βόρεια της πόλης και αποτελεί το εμπορικό και το οικονομικό κέντρο του νομού. Στο Νομό Βοιωτίας υπάρχουν δύο λίμνες, η λίμνη της Υλίκης και η Παραλίμνη, οι οποίες τροφοδοτούν με τα νερά τους τη λίμνη του Μαραθώνα. Χαρακτηριστικό του Νομού Βοιωτίας είναι τα γραφικά χωριουδάκια, οι πανέμορφες ακτές και γενικότερα η ορεινή γη γεμάτη ζωή, ανάμεσα στον Ευβοϊκό και τον Κορινθιακό Κόλπο. Το χιονοδρομικό κέντρο του Παρνασσού και η γραφική Αράχοβα είναι βασικός πόλος έλξης χειμερινού κυρίως τουρισμού.

5.1.1. Πρωτογενής τομέας

Ο βασικός άξονας οικονομικής ανάπτυξης του Νομού Βοιωτίας είναι ο πρωτογενής τομέας παραγωγής. Η εκτεταμένη πεδινή έκταση του Νομού είναι πλούσια σε γεωργική παραγωγή και οι μεγάλες πόλεις του είναι κέντρα εμπορίου και επεξεργασίας αγροτικών προϊόντων.

ΓΕΩΡΓΙΑ

Ο τομέας της γεωργίας θεωρείται ο πιο σημαντικός για την οικονομία του Νομού. Η περιοχή του Νομού Βοιωτίας είναι πολύ εύφορη και σε όλη την έκτασή του παράγονται γεωργικά προϊόντα όπως είναι το βαμβάκι, οι ελιές, τα σιτηρά, τα όσπρια, τα κηπευτικά, τα φρούτα και οι ξηροί καρποί.

ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Ο τομέας της κτηνοτροφίας συνεισφέρει στην οικονομική ανάπτυξη του Νομού Βοιωτίας, κυρίως με την ενσταβλισμένη κτηνοτροφία η οποία αφορά κυρίως βοοειδή (σταβλισμένα – γαλακτοπαραγωγής και αγελαίας μορφής) τα οποία είναι συγκεντρωμένα σε περιοχές της Ν.Α. Βοιωτίας. Στα πλαίσια του τομέα της κτηνοτροφίας είναι σημαντική και η

άσκηση της αιγοπροβατοτροφίας, χοιροτροφίας, ορνιθοτροφία (κρεατοπαραγωγής ή πάχυνσης και αυγοπαραγωγής) αλλά και της μελισσοκομίας.

ΑΛΙΕΥΜΑΤΑ

Τα κύρια προϊόντα θαλασσινών αλιευμάτων, σύμφωνα με πρόσφατα στοιχεία της Νομαρχίας Βοιωτίας, είναι η γόπα, το λυθρίνι, ο κέφαλος, η μαρίδα, ο μπακαλιάρος, ο σαργός, το σκουμπρί και τα καλαμάρια. Τα προϊόντα θαλάσσιας καλλιέργειας είναι το λαβράκι, η τσιπούρα, το φαγκρί και το μυτάκι. Τα κύρια προϊόντα υδατοκαλλιέργειας εσωτερικών υδάτων είναι η πέστροφα, της οποίας η προώθηση γίνεται με την μορφή μεταποιημένου προϊόντος, όπως είναι η καπνιστή πέστροφα, οι κυπρίνοι, οι χεροκούβες και οι πεταλούδες.

ΟΡΥΚΤΟΣ ΠΛΟΥΤΟΣ

Οι ορυκτοί πόροι του Νομού είναι κυρίως ο βωξίτης, τα σιδηρονικελιούχα μεταλλεύματα, και τα μάρμαρα. Στον Νομό Βοιωτίας υπάρχουν αρκετά λατομεία βιομηχανικών ορυκτών, λατομεία μαρμάρων και σχιστολιθικών πλακών και λατομεία αδρανών υλικών.

5.1.2. Δευτερογενής τομέας

Ο Νομός Βοιωτίας παρουσιάζει μια σημαντική εξάρτηση από τον δευτερογενή τομέα παραγωγής καθώς ένα σημαντικό ποσοστό της απασχόλησης του νομού εντοπίζεται σε επιχειρήσεις μεταποιητικού χαρακτήρα. Θεωρείται από τους πρώτους Νομούς της χώρας από πλευράς παραγωγικότητας, εξαιτίας της ισχυρής παρουσίας εκσυγχρονισμένης βιομηχανικής δραστηριότητας.

Στην περιοχή του νομού Βοιωτίας δραστηριοποιούνται εκκοκκιστήρια βαμβακιού, υφαντουργία, και μονάδες παραγωγής οικοδομικών υλικών. Αρκετά αναπτυγμένη επίσης είναι και η εξορυκτική βιομηχανία, κυρίως στο Στείρι, στο Δίστομο, όπου υπάρχει ο βωξίτης, και στο Πτώο, όπου συναντώνται τα σιδηρομεταλλεύματα. Αξίζει να σημειώσουμε την ύπαρξη δύο προϊόντων στην ευρύτερη περιοχή του νομού, την πασίγνωστη ‘Φέτα Παρνασσού’ και την ‘Φορμαέλλα Αράχοβας Παρνασσού’, όπου συναντάται το παραδοσιακό ελληνικό τυρί, το οποίο παρασκευάζεται από πρόβειο ή κατσικίσιο γάλα. Ωστόσο, ως τοπικό προϊόν του νομού θεωρείται και το οψιμοτύρι ή αλλιώς Κερεμέζι, το οποίο είναι ένα μαλακό άσπρο τυρί, το οποίο προέρχεται από το αλατισμένο πρόβειο γιαούρτι.

Τα οινοποιεία του νομού είναι συγκεντρωμένα στο νοτιοανατολικό τμήμα του, ενώ μια υποσχόμενη οινικά περιοχή είναι η περιοχή του Διστόμου. Στους πρόποδες του Ελικώνα καλλιεργείται το μούχταρο, δηλαδή μια πολύ σπάνια ποικιλία σταφυλιού. Η νέα γενιά οινοποιών στηρίζεται στους ιδιόκτητους αμπελώνες, όπως είναι ο ιδιόκτητος αμπελώνας της ΙΝΟ, το κτήμα Μουσών, το κτήμα Κατσέλη, το κτήμα Παπακωνσταντίνου, και το οινοποιείο Σαμαρτζή. Αυτό όμως που πραγματικά μαγεύει τον κάθε επισκέπτη είναι τα τοπικά υφαντά, και τα καρπίτια Αράχοβας, τα οποία αποτελούν δείγματα παραδοσιακής λαϊκής υφαντουργίας και τα οποία κατασκευάζονται με φυτικά χρώματα σε παραδοσιακούς αργαλειούς.

5.1.3. Τριτογενής τομέας

Ο τουρισμός και αυτός με την σειρά του συμβάλλει στην οικονομική ανάπτυξη του νομού Βοιωτίας, λόγω της αλματώδους ανάπτυξης του χιονοδρομικού κέντρου του Παρνασσού αλλά και του τρόπου γενικότερα κάνοντας το ένα πολύ σημαντικό τουριστικό θέρετρο με κοσμικό χαρακτήρα, ο οποίος όμως συνδυάζει στοιχεία λαϊκής αρχιτεκτονικής, όπως είναι τα πέτρινα σπίτια, τα πλακόστρωτα σοκάκια, τα γραφικά αρχοντικά, οι θολωτές αυλόπορτες, οι ιστορικές βρύσες και οι όμορφες εκκλησιές με σύγχρονα στοιχεία. Τέλος, την τουριστική ανάπτυξη του Νομού ευνοεί η κοντινή απόσταση από την Αθήνα, η γεωγραφική του θέση πάνω ή κοντά στον άξονα Αθήνας-Θεσσαλονίκη, ο οποίος αποτελεί την κυριότερη συγκοινωνιακή αρτηρία της χώρας.

5.2. ΤΟΠΙΚΟ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ

5.2.1. Τι είναι το ΕΛΙΚΩΝΙΟ;

Το ΕΛΙΚΩΝΙΟ είναι μια Τοπική Εναλλακτική Μονάδα (ΤΕΜ), η οποία δημιουργείται ως αποτέλεσμα μιας συναλλαγής που πραγματοποιείται μέσα σε μια γεωγραφικά καθορισμένη ένωση φυσικών και νομικών προσώπων και επιχειρήσεων, στη δική μας περίπτωση στο Νομό Βοιωτίας. Σε αυτή την Ένωση ή Δίκτυο, τα μέλη του συμφωνούν σε ένα πλαίσιο συναλλαγών έχοντας ως μέσον τη μονάδα ΕΛΙΚΩΝΙΟ. Όλες οι συναλλαγές καταγράφονται σε ειδικό ηλεκτρονικό σύστημα διαχείρισης, με τρόπο ώστε ανά πάσα στιγμή κάθε μέλος του Δικτύου να μπορεί να έχει μια πλήρη εικόνα γι' αυτές, να αναζητήσει υπηρεσίες και προϊόντα και βέβαια να καταχωρήσει τις δικές του αγγελίες για προσφορά υπηρεσιών και προϊόντων.

5.2.2. Τι έχει να κερδίσει κάποιος από τη συμμετοχή του στο δίκτυο «ΕΛΙΚΩΝΙΟ»;

Το Δίκτυο «ΕΛΙΚΩΝΙΟ» δίνει τη δυνατότητα σε φυσικά και νομικά πρόσωπα, αλλά και σε επιχειρήσεις να συμμετέχουν δημιουργικά στην κοινωνική και οικονομική ζωή της περιοχής μας, αυξάνοντας τις ευκαιρίες απασχόλησης και διάθεσης αγαθών και υπηρεσιών, αποκλειστικά στα άλλα μέλη του Δικτύου.

Με τη συμμετοχή του στο Δίκτυο ένα φυσικό πρόσωπο ή επιχείρηση μπορεί να προσφέρει εργασία, προϊόντα ή υπηρεσίες για τις οποίες θα αμειφθεί με ΕΛΙΚΩΝΙΑ, πιστώνοντας έτσι το λογαριασμό του. Η πίστωση σε ΕΛΙΚΩΝΙΑ στην πράξη σημαίνει ότι κάποιος έχει τη δυνατότητα, πάντα μέσα στα όρια του συγκεκριμένου Δικτύου, να αναζητήσει με τη σειρά του υπηρεσίες ή προϊόντα που υπάρχουν διαθέσιμα από άλλα μέλη του Δικτύου και να τα «πληρώσει» με ΕΛΙΚΩΝΙΑ.

Στο Δίκτυο «ΕΛΙΚΩΝΙΟ» όλες οι συναλλαγές γίνονται με σκοπό το αμοιβαίο όφελος των μελών του, με ίσους όρους και από την ίδια βάση. Το ίδιο το σύστημα βάζει φραγμό στη συσσώρευση. Για να αποκτήσουν ΕΛΙΚΩΝΙΑ τα μέλη του Δικτύου χρειάζεται να ξεκινήσουν μια συναλλαγή και να είναι διαθέσιμοι να προσφέρουν υπηρεσίες ή προϊόντα για αξιοποίηση από τα άλλα μέλη του δικτύου.

5.2.3. Τι είδους συναλλαγές μπορούν να γίνουν στο Δίκτυο «ΕΛΙΚΩΝΙΟ»;

Μετά την εγγραφή του και την ενημέρωση για τις υπηρεσίες ή προϊόντα που μπορεί να προσφέρει ή χρειάζεται κάθε νέο μέλος του Δικτύου μπορεί να κάνει ένα από τα παρακάτω:

1. Προσφορά ή ζήτηση εργασίας και υπηρεσιών

Δηλαδή να αναζητήσει υπηρεσίες που προσφέρονται από άλλα μέλη του Δικτύου ή να περιμένει κάποιο άλλο μέλος του Δικτύου να επικοινωνήσει μαζί του και να ζητήσει τις δικές του υπηρεσίες, σύμφωνα με την ανακοίνωση που έχει αναρτηθεί στο δικτυακό τόπο. Αν για παράδειγμα κάποιος είναι δάσκαλος αγγλικής γλώσσας, στην ανακοίνωση του γίνεται αναφορά στη διαθεσιμότητά του και στον αριθμό των ΕΛΙΚΩΝΙΩΝ που ζητάει για τις προσφερόμενες υπηρεσίες.

Έτσι κάποιο μέλος του Δικτύου μπορεί να έρθει σε επικοινωνία με αυτόν που προσφέρει την υπηρεσία και να συμφωνήσει στην τιμή, όπως θα έκανε και σε κάθε άλλη συναλλαγή με ευρώ. Όταν η συναλλαγή πραγματοποιηθεί τότε θα πρέπει να πιστώσει το λογαριασμό του προσώπου από το οποίο έλαβε τις υπηρεσίες με τόσα ΕΛΙΚΩΝΙΑ όσα έχει συμφωνηθεί, είτε απευθείας μέσα από τον προσωπικό του λογαριασμό στο Δικτυακό τόπο

του ΕΛΙΚΩΝΙΟΥ, ή αν δεν έχει πρόσβαση σε Η/Υ υπογράφοντας το λεγόμενο «Έντυπο Συναλλαγών».

2. Συναλλαγή με αγορά ή πώληση προϊόντων

Στην κατηγορία αυτή υπάρχουν δύο υποκατηγορίες. Η πρώτη αφορά μεταχειρισμένα προϊόντα. Ο ενδιαφερόμενος, μέλος του δικτύου, κάνει γνωστή την προσφορά του και μπορεί να πουλήσει κάθε είδους προϊόντα, ή φυσικά να αγοράσει προϊόντα, μετά από αναζήτηση στο σχετικό κατάλογο, πάντα με ΕΛΙΚΩΝΙΑ και πάντα αποκλειστικά από τα μέλη του Δικτύου. Στην δεύτερη υποκατηγορία μπορεί να προσφέρει ή να αγοράσει καινούργια προϊόντα. Στην περίπτωση αυτή η συναλλαγή γίνεται μεταξύ πελάτη και καταστήματος μέλος του Δικτύου στη βάση προνομιακών τιμών ειδικά για τα μέλη του Δικτύου. Οι εμπορικές επιχειρήσεις που θα συμμετέχουν στο Δίκτυο θα διαθέτουν σε εμφανή χώρο σχετικό σήμα, ώστε οι συναλλασσόμενοι να το γνωρίζουν, δίνοντας έτσι ένα σημαντικό κίνητρο για την αύξηση του τζίρου της συγκεκριμένης επιχείρησης.

5.2.4. Ποιος μπορεί να γίνει μέλος; Σε ποιους απευθύνεται το δίκτυο;

Κάθε μέλος που χρειάζεται ένα συμπλήρωμα για πρόσθετες ανάγκες, υπηρεσίες και προϊόντα που μπορεί να αποκτήσει μέσω των φιλικών συναλλαγών με άλλα μέλη του Δικτύου. Το δίκτυο μπορεί να είναι ιδιαίτερα χρήσιμο:

- Για γυναίκες και άνδρες που επιθυμούν να έχουν ευελιξία και περιορισμένες ώρες απασχόλησης.
- Για γυναίκες και άνδρες που χρειάζονται μια επιπλέον πηγή εισοδημάτων,
- Για ανέργους οι οποίοι με τον τρόπο αυτό μπορούν να καλύψουν ένα μέρος των αναγκών τους
- Για συνταξιούχους οι οποίοι θα αποκτήσουν μια δυνατότητα να κάνουν επιπλέον πράγματα από αυτά που τους επιτρέπει η σύνταξή τους.
- Για εμπόρους οι οποίοι έτσι θα αυξήσουν τους πελάτες τους και τη δυνατότητα τους να γίνουν και οι ίδιοι με τη σειρά τους καταναλωτές υπηρεσιών και προϊόντων του Δικτύου.

5.2.5. Υπάρχει χρέωση για το λογαριασμό;

Δεν επιβαρύνονται με τόκους οι χρεωστικοί λογαριασμοί, αλλά και από την άλλη οι πιστωτικοί λογαριασμοί δεν κερδίζουν τόκους, πράγμα που σημαίνει ότι δεν έχει κανένα νόημα η συσσώρευση ΕΛΙΚΩΝΙΩΝ μέσα στο σύστημα. Είναι αυτονόητο ότι επειδή τα

ΕΛΙΚΩΝΙΑ δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν έξω από το συγκεκριμένο Δίκτυο δεν έχουν την ίδια δύναμη κατανάλωσης με το ευρώ. Τα ΕΛΙΚΩΝΙΑ είναι απλά μονάδες αποτύπωσης της αξίας των φιλικών ανταλλαγών μεταξύ μελών του Δικτύου. Κάθε λογαριασμός χρεώνεται σε μηνιαία βάση με δύο(2) ΕΛΙΚΩΝΙΑ υπέρ του κόστους διαχείρισης του συστήματος.

5.2.6. Πως εξασφαλίζεται το σύστημα από απάτες;

Υπάρχουν μια σειρά από μέτρα και δικλείδες ασφαλείας που θωρακίζουν το σύστημα και εμποδίζουν αυτούς που θέλουν να το εκμεταλλευτούν ως εξής:

- Κάθε μέλος μπορεί να ανοίξει ένα και μόνο λογαριασμό αφού για την ολοκλήρωση της εγγραφής απαιτείται η προσκόμιση αστυνομικής ταυτότητας ή ταυτοπροσωπίας από 3 τουλάχιστον μέλη.
- Κάθε μέλος θα έχει ένα όριο χρεωστικού λογαριασμού κλιμακωτά που θα ξεκινάει από τα 300 ΕΛΙΚΩΝΙΑ και θα αυξάνεται ανάλογα με το χρόνο παραμονής στο δίκτυο, τις συναλλαγές που πραγματοποιεί και την αξιολόγηση των συναλλαγών του από τα άλλα μέλη του Δικτύου.
- Οι λογαριασμοί είναι ανοικτοί σε όλα τα μέλη και κάθε συναλλασσόμενος μπορεί να δει τους λογαριασμούς αυτών με τους οποίους θέλει να έχει συναλλαγή.
- Μετά από κάθε συναλλαγή, παράλληλα με τη διαδικασία πίστωσης του λογαριασμού ενός μέλους θα γίνεται ποιοτική αξιολόγηση από τον αποδέκτη των υπηρεσιών ή προϊόντων.
- Η συνέλευση των μελών του Δικτύου μπορεί να αποφασίσει επιπλέον μέτρα.
- Σε κάθε περίπτωση ο διαχειριστής του συστήματος θα παρακολουθεί τις συναλλαγές και θα ενημερώνει τα μέλη του Δικτύου αν χρειαστεί.

5.2.7. Επιτρέπεται η μεταφορά ΕΛΙΚΩΝΙΩΝ από λογαριασμό σε λογαριασμό ή για δωρεά σε φιλανθρωπική οργάνωση;

Είναι δυνατόν να γίνει μεταφορά από λογαριασμό σε λογαριασμό μονάδων αρκεί να πιστωθεί ένας λογαριασμός και ένας άλλος να χρεωθεί το αντίστοιχο ποσό.

Μπορεί επίσης να γίνει δωρεά ΕΛΙΚΩΝΙΩΝ σε φιλανθρωπικές οργανώσεις ή συλλόγους οι οποίοι με τη σειρά τους θα τις χρησιμοποιήσουν μέσα στο σύστημα είτε για κάλυψη μέρους των εξόδων τους ή για μεταβίβαση προς εθελοντές που συμμετέχουν στις εργασίες τους.

5.2.8. Ποια είναι η Νομική μορφή του Δικτύου;

Το Δίκτυο «ΕΛΙΚΩΝΙΟ» δεν έχει νομική μορφή, αλλά αποτελεί ένωση φυσικών και νομικών προσώπων. Τα μέλη του Δικτύου με την αίτηση τους για συμμετοχή στο Δίκτυο αποδέχονται τους όρους λειτουργίας του. Οι αποφάσεις παίρνονται συλλογικά, ενώ για την διαχείριση προβλέπεται ο ορισμός συντονιστικής ομάδας που με τη σειρά της ορίζει το συντονιστή και τον υπεύθυνο διαχείρισης συστήματος.

Το Δίκτυο «ΕΛΙΚΩΝΙΟ» έχει δημιουργηθεί για να διευκολύνει την επικοινωνία μεταξύ των μελών του, τα οποία φέρουν τα ίδια την αποκλειστική ευθύνη έναντι τρίτων για τις συναλλαγές που πραγματοποιούν, την ποιότητα των υπηρεσιών και προϊόντων που διακινούνται και βέβαια ως προς τις υποχρεώσεις τους προς τις φορολογικές και άλλες Αρχές.

5.3. ΤΟ ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΔΙΚΤΥΩΝ – ΛΟΓΙΣΜΙΚΟ CYCLOS

Το λογισμικό CYCLOS (ΚΥΚΛΟΣ) είναι μία ηλεκτρονική πλατφόρμα που προσφέρει και υποστηρίζει ένα ολοκληρωμένο on-line (επιγραμμικό) τραπεζικό σύστημα και επιπλέον υποστηρίζει πλήρως ενότητες όπως το ηλεκτρονικό εμπόριο και οι ανταλλαγές. Το λογισμικό CYCLOS είναι προς το παρόν διαθέσιμο σε δέκα γλώσσες και χρησιμοποιείται σε όλο τον κόσμο από οργανώσεις και κοινότητες. Η πλατφόρμα CYCLOS επιτρέπει την αποκέντρωση των τραπεζικών υπηρεσιών και μπορεί να υποστηρίξει και να τονώσει την εδραίωση των σχέσεων μέσα σε τοπικές κοινότητες (αξιοποιώντας τα χαρακτηριστικά της κοινότητας) επικεντρώνοντας στο τοπικό εμπόριο και στις τοπικές ανταλλαγές.

Σχεδιάστηκε και παράγεται από δύο ομάδες προγραμματιστών, μία στη Βραζιλία και μία στην Ουρουγουάη, που είναι μέλη των αντίστοιχων εθνικών κοινωνικών οργανώσεων του εμπορίου: STRO Ουρουγουάη και Instrodi. Το CYCLOS δημοσιεύεται υπό την GPL (open source license – άδεια ελεύθερου λογισμικού) έτσι μπορείτε να το κατεβάσετε δωρεάν και να το χρησιμοποιήσετε χωρίς κανένα κόστος. Έχει αναπτυχθεί σε Java και τρέχει σε μια ποικιλία από πλατφόρμες όπως Linux, Windows, Macintosh και Solaris. Από την αρχή ο στόχος ήταν να δημιουργηθεί ένα επαγγελματικό λογισμικό που να είναι εύκολο στη χρήση και τη συντήρηση, ασφαλές, που να προσφέρει την δυνατότητα προσαρμογής και εξατομίκευσης.

Ο πυρήνας του CYCLOS βασίζεται στην τεχνολογία Web (on-line) πρόσβαση. Οι χρήστες μπορούν να διαχειριστούν τους λογαριασμούς τους, να δουν τις συναλλαγές τους, και να κάνουν (με ασφάλεια) πληρωμές μέσω πρόσβασης στο διαδίκτυο ή το κινητό

τηλέφωνο. Επιπλέον υποστηρίζει πλήρως πρόσθετες ενότητες όπως: κατάλογοι επιχειρήσεων, ηλεκτρονικό εμπόριο (e-commerce πλατφόρμα), συναλλαγές και ανταλλαγές, μηνύματα και σύστημα κοινοποίησης, κλήσεις / υποστήριξη κέντρου καταγραφής και ένα ολοκληρωμένο σύστημα διαχείρισης των πληροφοριών. Εκτός από τις διαδικτυακές πληρωμές είναι επίσης δυνατόν να υλοποιηθεί η έκδοση και η καταχώρηση κουπονιών (έγγραφα). Το λογισμικό παρέχει ένα εκτεταμένο διαχειριστικό τμήμα με αυτόματες λειτουργίες που επιτρέπουν την διαχείριση ενός νομισματικού συστήματος αυτοματοποιημένα.

Αυτά και άλλα χαρακτηριστικά του CYCLOS δίνουν την δυνατότητα υλοποίησης ανταλλακτικών δικτύων που στηρίζουν την λειτουργία τους κυρίως σε ηλεκτρονική διαχείριση των ανταλλαγών των μελών σε TEM (τοπικές εναλλακτικές μονάδες) σε όλο τον κόσμο αλλά και στην Ελλάδα. Ένα τέτοιο παράδειγμα είναι και το 'Ελικώνιο'

3. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ - ΠΗΓΕΣ

- Εμπορικά-Οικονομικά και εργατικά θέματα (Πέτρος Θ. Γκλεζάκος)
- www.eamb.gr
- http://europa.eu/abc/12lessons/lesson_7/index_el.htm
- Η ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων (Οδηγός για την εφαρμογή των διατάξεων της Συνθήκης που διέπουν την ελεύθερη κυκλοφορία των εμπορευμάτων)
- <http://ec.europa.eu>
- Αρχές Οικονομίας Α' Γενικού Λυκείου
ΙΤΥΕ "Διόφαντος" ISBN:978-960-06-3292-7
- Ευρωσύστημα φυλλάδιο μαθητή – Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, Φρανκφούρτη, Γερμανία
- <http://www.ecb.int>
- Σύγχρονες Συναλλαγές, Τομέας Οικονομίας και Διοίκησης, Β' τάξη - 1ος κύκλος ΤΕΕ, Ειδικότητα Υπάλληλων Οικονομικών Υπηρεσιών και Ειδικότητα Υπαλλήλων Διοίκησης
- <http://www.enet.gr/?i=news.elarticleaid=262932>
- <http://www.diktyoantalagonxanion.gr/2011/10/31/hello-world/>
- <http://www.tem-magnisia.gr/index.php>
- http://kiomosiparxei.blogspotcom/2010/12/trueke-2007_19.html
- <http://www.ovolos.gr/>
- <http://fasouli.wordpress.com>
- <http://www.xariseti.gr>
- <http://www.eikona.info/viewer.php?file=021379968026472052.jpg>
- <http://eagainst.com/articles>
- <http://apolagos.wordpress.com/2011/10/31/trueke>
- <http://panoreon.gr/informing/euro.html>
- <http://www.peliti.gr>
- <http://www.voria.gr/index.php?module=news&func=display&sid=84131>
- <http://www.kaereti.gr/>
- <http://www.emro.gr/>
- <http://www.diktyo.evrytania.eu/>
- <http://www.lets.net.gr/faqs/questions/whatislets.html>
- http://www.esymbiosis.gr/site/index.php?option=com_content&view=article&id=530&Itemid=146&lang=el
- <http://www.lets.net.gr/newsflashes/news/cyclos-software.html>
- <http://elikoniodiktio.blogspot.gr/>

4. ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

4.1. ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΕΙΣ

(Οι συνεντεύξεις πραγματοποιήθηκαν με χρήση του προγράμματος-υπηρεσίας SKYPE)

A. Συνέντευξη με ανταλλακτικό δίκτυο Μαγνησίας

1. Πότε δημιουργήθηκε;

Το 2009 άρχισαν να γίνονται οι πρώτες σκέψεις και μέσα σε ένα χρόνο οργανώθηκε μια ομάδα 15 ανθρώπων.

2. Πιστεύετε ότι γενικότερα τα ανταλλακτικά δίκτυα θα έχουν την κατάληξη του Trueke- την παρακμή- μιας και η ιστορία επαναλαμβάνεται;

Όλοι μάθαμε για το Trueke. Μας έχει διδάξει. Όμως υπάρχει μια διαφορά στην κλίμακα. Ήταν πιο διαδεδομένο. Τα δίκτυα στην Ελλάδα διοργανώνονται σε οριζόντια παράταξη. Μία πόλη, πχ, έχει 1, 2 δίκτυα τα οποία συνεργάζονται αλλά είναι ανεξάρτητα και ισότιμα.

3. Είναι δύσκολη η προσαρμογή του χαρακτήρα του Έλληνα όπως έχει διαμορφωθεί στον θεσμό αυτό; Υπάρχει δισταγμός και υποτίμηση;

Γενικά οι Έλληνες έχουμε μάθει σε ένα τρόπο επικοινωνίας που βασίζεται αρκετά σε ανταγωνισμό και πλεονεξία. Είναι ένας καινούριος τρόπος για μας. Είναι ένα σχολείο κοινωνικό.

4. Έχετε προβεί σε αλλαγές για την πιο εύρυθμη λειτουργία του θεσμού;

Φυσικά! Κάθε βδομάδα γίνεται συνέλευση των μελών με σκοπό να δουλεύουν καλύτερα. Το δίκτυο ανήκει σε όλους, το διαμορφώνουν τα ίδια τα μέλη ενεργά.

5. Γιατί οι έφηβοι δεν συμμετέχουν; (από τη στιγμή που δεν γίνεται ανταλλαγή με χρήμα);

Δεν είμαστε σίγουροι πως επηρεάζει η νομοθεσία. Μέσα στο καπιταλιστικό μοντέλο υπάρχουν ομάδες, όπως πχ, οι συνταξιούχοι, που είναι λιγότερο παραγωγικοί.

6. Εμπνευστήκατε από κάποιο ανταλλακτικό δίκτυο του εξωτερικού; Έχετε κάποιο πρότυπο;

Ναι! Είναι βασισμένο στο LETS (Local Exchange Trade System). Αρχίσαμε επηρεασμένοι από αυτό αλλά η πιο καλή δομή δημιουργήθηκε στη διάρκεια της λειτουργίας του. Ο καθένας στο δίκτυο εκπροσωπεί τον εαυτό του, απλά δανειστήκαμε κάποια στοιχεία του.

7. Προωθείται ιδιαίτερα τα τοπικά προϊόντα;

Ναι, κυρίως για περιβαλλοντικούς λόγους. Αφού παράγονται τοπικά, δεν χρειάζεται να χαλάνε πετρέλαιο, καύσιμα και να επιβαρύνουμε το περιβάλλον.

8. Είναι στα σχέδια σας η ιδέα δημιουργίας πανελλαδικού / ενιαίου ανταλλακτικού δικτύου;

Όχι, δεν είναι απαραίτητο να ενωθούν όλες οι κοινότητες σε μια μεγάλη. Είναι πιο ωφέλιμο δίκτυα ανά περιοχή και δίκτυα μεταξύ δικτύων και όχι ένα μεγάλο δίκτυο καθώς είναι πιο ευάλωτο σε κακόβουλη ενέργεια. Υπάρχει συνεργασία αλλά το κάθε δίκτυο παραμένει ανεξάρτητο. Δεν επιδιώκεται να ενωθούν όλα σε ένα κεντρικό δίκτυο γιατί θα αποκτούσε μεγάλη δύναμη. Οι δομές προάγουν την ισότητα, την αυτενέργεια, τη συνεργασία και την οργάνωση. Οι πολίτες παίρνουν τη ζωή στα χέρια τους.

ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ

Θα σας πω και τρεις άλλες ιστορίες που συνδέονται άμεσα με τα ανταλλακτικά δίκτυα και τη λειτουργία τους.

- Αρχικά το 1929, ενώ Ευρώπη και Αμερική βίωναν ανεργία και φτώχεια σε τεράστια κλίμακα, στο πλαίσιο του κραχ στην Αυστρία συνέβη το λεγόμενο οικονομικό θαύμα του

Worgl. Τα παιδιά μεγαλώνοντας αναρωτιόντουσαν πως γίνεται να υπάρχουν εργοστάσια και παρόλο αυτά να μην μπορούν να πάνε να δουλέψουν και να συνεχίζει να υπάρχει φτώχεια και όχι ανάπτυξη. Τότε ο δήμαρχος ξεκίνησε το πρόγραμμα των Δημοτικών έργων της πόλης του, δίνοντας δουλειά σε πολλούς άνεργους και εργολάβους, ξεκαθαρίζοντας όμως ότι η πληρωμή τους θα γινόταν με σελίνια (το νόμισμα της Αυστρίας) όχι εκτυπωμένα από την εθνική τράπεζα της, αλλά από το Δήμο. Με αυτό το νόμισμα θα μπορούσαν να κάνουν συναλλαγές εντός της αγοράς της πόλης τους, μια και στο σύστημα αυτό εντάχθηκε όλη η ντόπια αγορά. Έτσι αναπτύχθηκε μια ντόπια οικονομία και οι άνθρωποι μπορούσαν πια να ικανοποιήσουν τις ανάγκες στα όρια της περιοχής τους σε τρόφιμα, ένδυση κλπ. Υπήρξαν βέβαια αντιδράσεις από τις τράπεζες και άλλους οικονομικούς φορείς αλλά το σύστημα λειτούργησε και εξυπηρέτησε τους κατοίκους και τα τοπικά καταστήματα για πολλά χρόνια. Απ' όλο αυτό γενικότερα καταλαβαίνουμε δύο πράγματα. Πρώτον, ότι **η πραγματική οικονομία διαμορφώνεται από τους ανθρώπους και τη συνεργασία τους, είναι η αλληλεπίδραση μεταξύ τους,** και δεύτερον πως αντιδρούν οι εξουσίες σε τέτοιο κινήματα, ότι δηλαδή επιδιώκουν να χειραφετήσουν τους ανθρώπους.

- Η άλλη ιστορία αφορά ένα λογισμικό που σίγουρα οι περισσότεροι από εσάς το ξέρετε, είναι το Linux. Πρόκειται για ένα εμπορικό λογισμικό το οποίο σε αντίθεση με τα windows της Microsoft υπάρχει ελεύθερο, παραχωρείται δωρεάν και χρησιμοποιείται ακόμη και σε ιστοσελίδες. Έτσι προωθείται η ελεύθερη διάδοση της γνώσης και μπορεί κανείς να το χαρακτηρίσει ως ένα πολύ σημαντικό παγκόσμιο κίνημα καθώς είναι αντάξιο και καλύτερο απ' το εμπορικό. Αυτό το κίνημα αναδεικνύει πως **ο ανταγωνισμός και η πίεση δεν είναι καλοί οδηγοί να προχωρήσουμε σαν ανθρωπότητα.**
- Η τελευταία ιστορία η οποία είναι και η πιο ενδιαφέρουσα έχει σχέση με τη Roza Parks, μια έγχρωμη κυρία, το 1950. Εκείνη την περίοδο τα λεωφορεία ήταν διαχωρισμένα σε θέσεις για λευκούς και μαύρους. Αν μπαίνανε περισσότεροι λευκοί ο οδηγός μετακινούσε την ταμπέλα και μίκραινε το χώρο των μαύρων. Αυτό μοιάζει και με την οικονομία καθώς εκεί που τα βγάζαμε πέρα μας μετακινούν το όριο σαν να μας λένε «πρέπει να πάτε πιο πίσω.» Η Roza Parks ήταν εκείνη που ενώ της ζητήθηκε να μετακινηθεί είπε: «Λυπάμαι, δεν πάω πίσω αυτή τη φορά» καθώς δεν το θεωρούσε δίκαιο. Την υποστήριξαν όλοι οι έγχρωμοι σαμποτάροντας για ένα χρόνο τα λεωφορεία αυτά πηγαίνοντας με τα πόδια στη δουλειά. Επιπλέον, ενεργή δράση ανέλαβε και ο Μάρτιν Λούθερ Κινγκ ο οποίος αντιτάχθηκε σθεναρά στο ρατσισμό. Μόλις άρχισε να δημιουργείται πρόβλημα στην εξουσία είπαν πως όντως δεν πρέπει να υπάρχουν διακρίσεις και έτσι οι άνθρωποι διεκδικούν το αυτονόητο, την επιβίωση, την αξιοπρέπεια χωρίς τη μεσολάβηση τρίτων. Με άλλα λόγια, **η συνεργασία βελτιώνει την ποιότητα ζωής, δίνει βάση στη δημιουργικότητα και στην πνευματική άνοδο.**

B. Συνέντευξη με το ανταλλακτικό δίκτυο Χανίων

1. Πότε δημιουργήθηκε:

Από πέρυσι τον Αύγουστο κυριαρχούσε σαν ιδέα αλλά η επίσημη έναρξή του έγινε στις 10 Οκτωβρίου 2011.

2. Το ανταλλακτικό δίκτυο στους πρώτους μήνες της ύπαρξής του είχε απήχηση:

Πάρα πολύ μεγάλη, ήταν πολύ εντυπωσιακό. Είχε μεγάλη ανταπόκριση, έχουμε φτάσει να νοικιάζονται μέχρι και σπίτια ή να προσφέρονται service αυτοκινήτων.

3. Οι κάτοικοι το αποδέχτηκαν αμέσως ή χρειάστηκαν ορισμένες εκστρατείες (διαφημιστικές) για να το προωθήσετε;
Στην αρχή ο κόσμος ήταν δύσπιστος, δεν το αποδέχτηκε πλήρως, όλοι είχαν ερωτηματικά. Υπήρχε τάση του κόσμου για εθελοντισμό αλλά δεν υπήρχε παρακίνηση. Η περιέργεια και η απορία των ανθρώπων για το πώς μπορώ να συμμετέχω τους οδήγησε στο να γίνουν μέλη. Ακόμη και μετά από συναντήσεις οι άνθρωποι είχαν απορίες αλλά σταδιακά άρχισαν να το εμπιστεύονται και τώρα υπάρχουν 850 μέλη από τα οποία τα 500 είναι γυναίκες!
4. Πώς βλέπετε το μέλλον του θεσμού;
Δύσκολα, στην Ελλάδα δεν υπάρχουν νόμοι που να υποστηρίζουν τα ανταλλακτικά δίκτυα όπως στην Ευρώπη. Υπάρχει ένα κενό καθώς δεν μπορεί να φορολογήσει κάτι που δεν υπάρχει. Εκτός αυτού είναι πρωτόγνωρο να πείσεις κάποιον που έχει συνηθίσει να επιδεικνύεται με μάρκες να συμβιβαστεί με την ιδέα ότι μπορεί να ζήσει χωρίς λεφτά.
5. Πιστεύετε ότι γενικότερα τα ανταλλακτικά δίκτυα θα έχουν την κατάληξη του Trueke- την παρακμή- μιας και η ιστορία επαναλαμβάνεται;
Αυτό είναι σχετικό, είναι ανάλογα με την οργάνωση. Πχ, αν πάρεις ένα καλό αυτοκίνητο, ο γείτονας θα ζηλεύει και θα θέλει να το καταστρέψει, γι αυτό και φτιάχνεις γκαράζ. Παρόμοια πρέπει να προστατεύουμε το δίκτυο από την παραοικονομία. Το λάθος με το Trueke ήταν ότι είχαν βγάλει νόμισμα χειροπιαστό και τα μεγάλα μέσα βασισμένα στον πληθωρισμό τους διέλυσαν. Το δικό μας νόμισμα είναι τελείως εικονικό, διαδικτυακό. Υπάρχει μια πλατφόρμα, μια τράπεζα με προγράμματα και λογισμικά, όπου εκεί γίνεται η κοστολόγηση και όλα. Γενικά στην Ελλάδα όταν κάνεις κάτι ωραίο, ο διπλανός το ζηλεύει. Στην αργεντινή υπήρχαν και φήμες πως τα προϊόντα ήταν χάλια για να τα σαμποτάρουν. Στο δίκτυο μας υπάρχει αξιολόγηση προϊόντος και εκτός αυτού λειτουργούμε όπως στην πραγματικότητα. Αν δεν είμαστε ευχαριστημένοι από κάποιον ή υπάρξουν πολλά παράπονα, δεν τον ξαναπροτιμούμε. Αν γίνεται συστηματικά ο καταναλωτής απομονώνει αυτό το μέλος.
6. Είναι δύσκολη η προσαρμογή του χαρακτήρα του Έλληνα όπως έχει διαμορφωθεί στον θεσμό αυτό; Υπάρχει δισταγμός και υποτίμηση;
Είναι δύσκολο να μεταφέρεις τη νοοτροπία του Έλληνα σε αυτή των εναλλακτικών δικτύων. Εμείς θα φορέσουμε κάτι επειδή αρέσει στον άλλο να ζηλέψει και όχι επειδή αρέσει ΤΟΣΟ σε μας. Αυτές είναι χρόνιες νοοτροπίες. Δεν έχουμε μάθει να συνεργαζόμαστε, να μην είμαστε ατομιστές και να μην πατάμε ο ένας πάνω στον άλλο. Χρειάζεται αλληλεγγύη και συνεργασία.
7. Έχετε προβεί σε αλλαγές για την πιο εύρυθμη λειτουργία του θεσμού;
Ναι, μετά από συνελεύσεις και συζητήσεις αποφασίσαμε να μικρύνουμε τις ομάδες διαχείρισης και να αλλάζουν τακτικά τα μέλη τους.
8. Εμπνευστήκατε από κάποιο ανταλλακτικό δίκτυο του εξωτερικού; Έχετε κάποιο πρότυπο;
Αρχικά ψάξαμε στην Ελλάδα για κάτι με καθαρά εθελοντικό χαρακτήρα αλλά δεν υπήρχε τίποτα χωρίς κόμματα και οφέλη. Έτσι στην αρχή εμπνευστήκαμε απ το TRUEKE και ξεκινήσαμε με παζάρια. Τώρα έχουμε ως πρότυπο το eco-semi Tarragona. Πρόκειται για μια περιοχή στην Ισπανία όπου έχουν αγοράσει μια βουνοπλαγιά και μια

ομάδα 300 ατόμων ζει εκεί με μεικτό-συλλογικό σύστημα. Με άλλα λόγια, οι άνθρωποι αυτοί επί 7-9 χρόνια τώρα μοιράζονται τα προϊόντα μεταξύ τους και ότι μένει το χρησιμοποιούν για να καλύτερεύσουν τη ζωή τους, βελτίωση σπιτιών, δρόμων κλπ. Όλοι δουλεύουν μέσα στην κοινότητα αφιλοκερδώς. Είναι κάτι ασύλληπτο για μας!

9. Προωθείται ιδιαίτερα τα τοπικά προϊόντα:

Εννοείται. Υπάρχει μεγάλη προώθηση τοπικών προϊόντων λόγω της μεγάλης παραγωγής τους, πχ χυλοπίτες, γλυκά κλπ.

4.2. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

(Το ερωτηματολόγιο υλοποιήθηκε με την υποστήριξη των Google docs, συμπληρώθηκε σε ηλεκτρονική μορφή από ενήλικες και δημοσιεύτηκε σε τοπικά blogs)

ΑΝΤΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Ερευνητική εργασία των μαθητών του Α2 τμήματος του Γενικού Λυκείου Αλίαςτου με θέμα την Ανταλλακτική Οικονομία

1. **Επιλέξτε φύλλο**

- Άνδρας
 Γυναίκα

2. **Ηλικία**

- 18-30 31-40 41-50 51-60 60+

3. **Μορφωτικό επίπεδο**

- Απόφοιτος Δημοτικής εκπαίδευσης
 Απόφοιτος Γυμνασίου
 Απόφοιτος Γενικού Λυκείου
 Απόφοιτος Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕΕ/ΕΠΑΛ/ΕΠΑΣ)
 Απόφοιτος ΑΕΙ / ΤΕΙ

4. **Έχετε την δυνατότητα παραγωγής προϊόντων (διαθέτετε κάποιον κήπο ή περιβόλι κλπ);**

- Ναι Όχι

5. **Παράγετε προϊόντα για αυτοκατανάλωση**

- Ναι Όχι

6. **Τι είδους προϊόντα; * (Αν στην προηγούμενη ερώτηση απαντήσατε ναι, παρακαλώ επιλέξτε τώρα τι είδους προϊόντα παράγετε)**

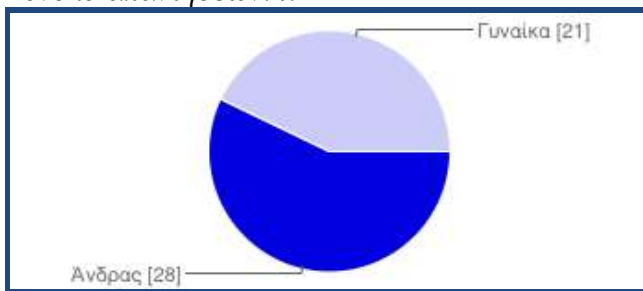
- Κηπευτικά (ντομάτες, μαρούλια, κλπ)
 Γαλακτοκομικά (γάλα, τυρί, κλπ)
 Τρόφιμα (γλυκά κουταλιού, ζυμαρικά, κλπ)
 Αλιευτικά (αν ψαρεύετε μόνοι σας)
 Ενδύματα (ρούχα ή άλλα αξεσουάρ που φτιάχνετε μόνοι σας)
 Άλλο:

7. Αν παράγετε προϊόντα, υπάρχουν ποσότητες που σας περισσεύουν (που δεν καταναλώνετε); * Ναι Όχι
8. Αυτές τις ποσότητες προϊόντων που σας περισσεύουν πως τις διαθέτετε; *
 Τις πετάω Τις χαρίζω σε συγγενείς, φίλους ή γνωστούς
 Τις ανταλλάσσω με άλλα προϊόντα
 Τις πουλάω Άλλο:
9. Θα ανταλλάσατε προϊόντα και υπηρεσίες που δεν χρειάζεστε για να αποκτήσετε ένα άλλο προϊόν ή μία άλλη υπηρεσία που δεν έχετε την οικονομική δυνατότητα να αγοράσετε; *
 Ναι Όχι
10. Γνωρίζετε ότι ανταλλαγή προϊόντων και υπηρεσιών γίνεται οργανωμένα σε πολλές χώρες, αλλά και στην Ελλάδα μέσω των ανταλλακτικών δικτύων και της ανταλλακτικής οικονομίας; *
 Ναι Όχι
11. Αν ναι, θα αποδεχόσασταν τις αξίες αυτών των προϊόντων έτσι όπως έχουν οριστεί από το σύστημα της ανταλλακτικής οικονομίας;
 Ναι Όχι
12. Αν όχι, γιατί; (αιτιολογείστε)
13. Θεωρείτε αξιόπιστες τις συναλλαγές μέσω INTEPNET; (χωρίς χρήματα) *
 Ναι Όχι
14. Τι γνωρίζετε ή έχετε ακούσει σχετικά με την ανταλλακτική οικονομία ; *
 Καθόλου Λίγο Σχεδόν πολύ
15. Πιστεύετε ότι η κοινωνία μας είναι ώριμη για να μπορεί να αποδεχθεί τα ανταλλακτικά δίκτυα ως μέσο απόκτησης αγαθών και υπηρεσιών (αντί της αγοράς και της ανταλλαγής με χρήμα) *
 Καθόλου Λίγο
 Σχεδόν Πολύ Πολύ
 Πάρα πολύ
16. Πιστεύετε ότι η κοινωνία μας θα μπορούσε να αναπτύξει τα ανταλλακτικά δίκτυα σε όλο το φάσμα των προϊόντων και υπηρεσιών; *
 Καθόλου Λίγο Σχεδόν πολύ
 Πολύ Πάρα πολύ
17. Έχετε χρησιμοποιήσει τις δυνατότητες ανταλλαγής προϊόντων και υπηρεσιών μέσω κάποιου ανταλλακτικού δικτύου; *
 Ναι Όχι
18. Πιστεύετε ότι τα δίκτυα της ανταλλακτικής οικονομίας θα μπορούσαν να δώσουν λύση στο πρόβλημα της κρίσης σχετικά με τη καθημερινή μας διαβίωση; *

4.3. Αποτελέσματα έρευνας (μέσω ερωτηματολογίου) – Γραφήματα

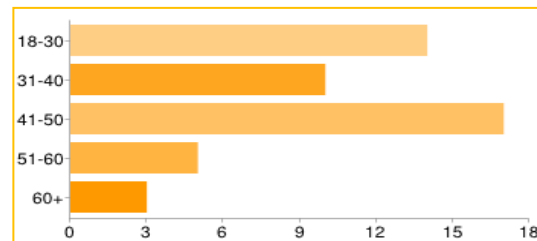
1.) Φύλλο

Σύνολο απαντήσεων: 49

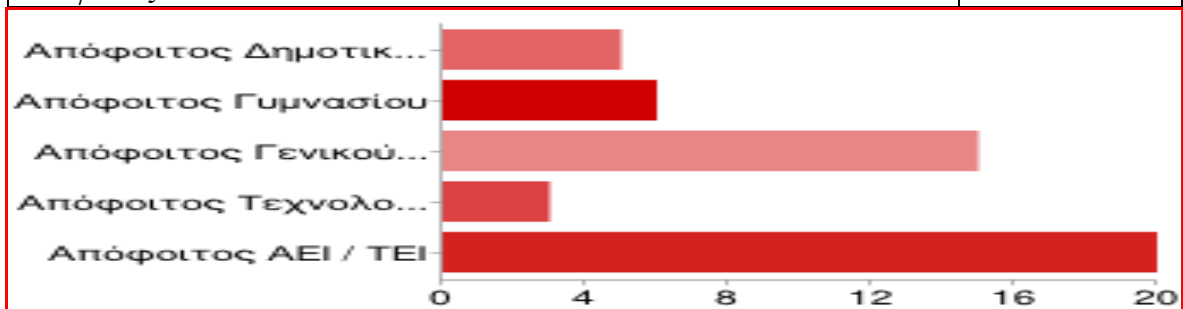
2.) Ηλικία

18-30: 14 άτομα 29%
 31-40: 10 άτομα 20%
 41-50: 17 άτομα 35%

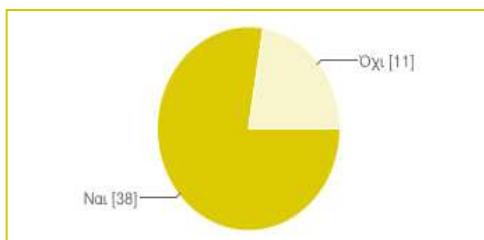

3.) Μορφωτικό επίπεδο

Απόφοιτος Δημοτικής εκπαίδευσης	5 - 10%
Απόφοιτος Γυμνασίου	6 - 12%
Απόφοιτος Γενικού Λυκείου	15 - 31%
Απόφοιτος Τεχνολογικής Εκπαίδευσης (ΤΕΕ/ΕΠΙΑ/ΕΠΑΣ)	3 - 6%
Απόφοιτος ΑΕΙ / ΤΕΙ	20 - 41%

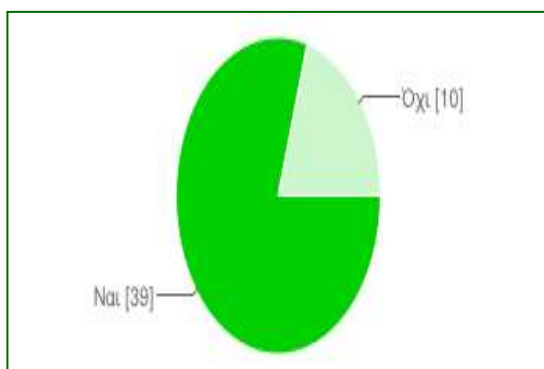
4.) Έχετε την δυνατότητα παραγωγής προϊόντων (διαθέτετε κάποιον κήπο ή περιβόλι κλπ):

Ναι	38	78%
Όχι	11	22%

5.) Παράγετε προϊόντα για αυτοκατανάλωση :

Ναι	39	80%
Όχι	10	20%

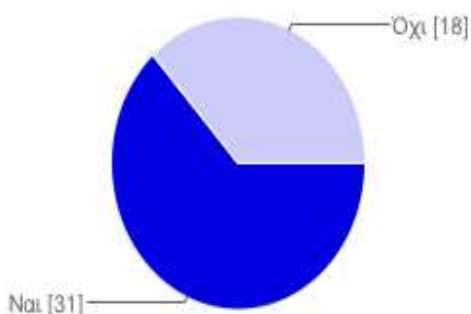
6.) Τι είδους προϊόντα:

Κηπευτικά (ντομάτες, μαρούλια, κλπ)	37	76%
Γαλακτοκομικά (γάλα, τυρί, κλπ)	5	10%
Τρόφιμα (γλυκά κουταλιού, ζυμαρικά)	14	29%
Αλιευτικά (αν ψαρεύετε μόνοι σας)	1	2%
Ενδύματα (ρούχα ή άλλα αξεσουάρ που φτιάχνετε μόνοι σας)	4	8%
Άλλο	12	24%

7.) Αν παράγετε προϊόντα, υπάρχουν ποσότητες που σας περισσεύουν (που δεν καταναλώνετε

Ναι	31	63%
Όχι	18	37%

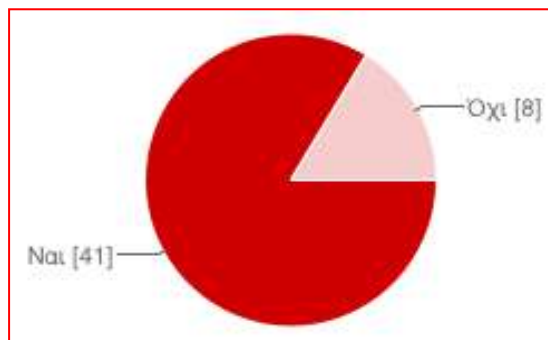
8.) Αυτές τις ποσότητες προϊόντων που σας περισσεύουν πως τις διαθέτετε;

Τις πετάνε	4	8%
Τις χαρίζουν σε συγγενείς, φίλους ή γνωστούς	32	65%
Τις ανταλλάσσω με άλλα προϊόντα	3	6%
Τις πουλάω	1	2%
Other	13	27%

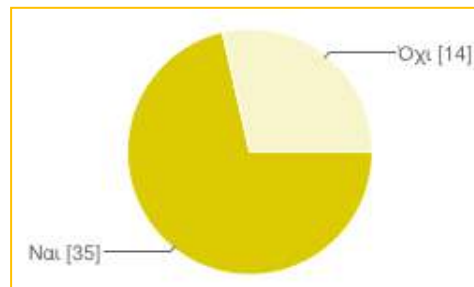
9. Θα ανταλλάσσατε προϊόντα και υπηρεσίες που δεν χρειάζεστε για να αποκτήσετε ένα άλλο προϊόν ή μία άλλη υπηρεσία που δεν έχετε την οικονομική δυνατότητα να αγοράσετε;

Ναι	41	84%
Όχι	8	16%

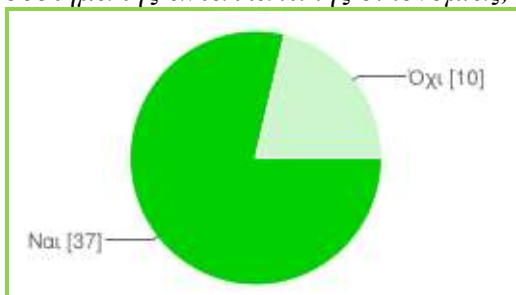

10. Γνωρίζετε ότι ανταλλαγή προϊόντων και υπηρεσιών γίνεται οργανωμένα σε πολλές χώρες, αλλά και στην Ελλάδα μέσω των ανταλλακτικών δικτύων και της ανταλλακτικής οικονομίας;

Ναι	35	71%
Όχι	14	29%

11. Αν ναι, θα αποδεχόσασταν τις αξίες αυτών των προϊόντων έτσι όπως έχουν οριστεί από το σύστημα της ανταλλακτικής οικονομίας;

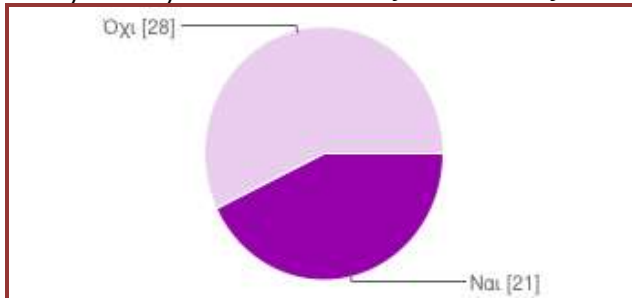
Ναι	37	76%
Όχι	10	20%

12. Αν όχι, γιατί;

- Η πλειοψηφία δεν έχει πληροφορηθεί ενώ λίγοι ήταν αυτοί που ήξεραν την ανταλλαγή προϊόντων στην χώρα μας και όχι μόνο.

13.) Θεωρείτε αξιόπιστες τις συναλλαγές μέσω INTEPNET; (χωρίς χρήματα)

Οι περισσότεροι πιστεύουν πως δεν είναι αξιόπιστες οι συναλλαγές μέσω διαδικτύου

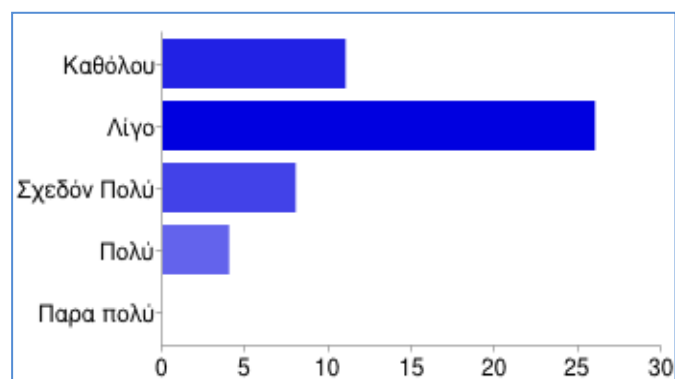
Ναι	21	43%
Όχι	28	57%

14. Τι γνωρίζετε ή έχετε ακούσει σχετικά με την ανταλλακτική οικονομία ;

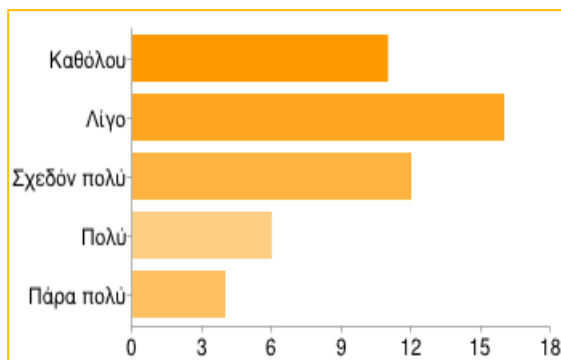
Πολλά άτομα δεν είχαν ακούσει για την ανταλλακτική οικονομία ενώ τα ποσοστά των ατόμων που ήξεραν ή είχαν ακούσει για την ανταλλακτική οικονομία ήταν λιγότερα.

15. Πιστεύετε ότι η κοινωνία μας είναι ώριμη για να μπορεί να αποδεχθεί τα ανταλλακτικά δίκτυα ως μέσο απόκτησης αγαθών και υπηρεσιών (αντί της αγοράς και της ανταλλαγής με χρήμα)

Καθόλου	11	22%
Λίγο	26	53%
Σχεδόν Πολύ	8	16%
Πολύ	4	8%
Παρα πολύ	0	0%

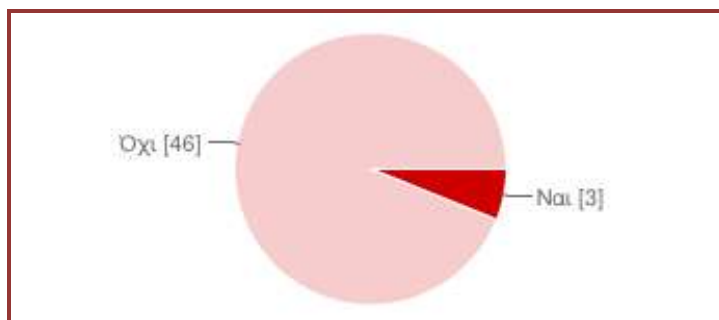
16. Πιστεύετε ότι η κοινωνία μας θα μπορούσε να αναπτύξει τα ανταλλακτικά δίκτυα σε όλο το φάσμα των προϊόντων και υπηρεσιών;

Καθόλου	11	22%
Λίγο	16	33%
Σχεδόν πολύ	12	24%
Πολύ	6	12%
Πάρα πολύ	4	8%

17. Έχετε χρησιμοποιήσει τις δυνατότητες ανταλλαγής προϊόντων και υπηρεσιών μέσω κάποιου ανταλλακτικού δικτύου;

Ναι	3	6%
Όχι	46	94%

18. Πιστεύετε ότι τα δίκτυα της ανταλλακτικής οικονομίας θα μπορούσαν να δώσουν λύση στο πρόβλημα της κρίσης σχετικά με τη καθημερινή μας διαβίωση;

- Το μεγαλύτερο ποσοστό των ανθρώπων που απάντησαν στα φυλλάδια πιστεύουν ότι δεν θα βοηθούσε, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό αμφιβάλλουν.

4.4. Εργαλεία, πόροι και μέσα που χρησιμοποιήθηκαν

Για την επίτευξη της εργασίας μας εργαστήκαμε στους παρακάτω χώρους του σχολείου μας:

- ✓ Σχολική βιβλιοθήκη
- ✓ Εργαστήριο Πληροφορικής
- ✓ Τάξη
- ✓ Αίθουσα Γρασεπ

- Στη βιβλιοθήκη αναζητήσαμε βιβλιογραφία και έντυπο υλικό από το οποίο κάναμε περιλήψεις και σημειώσεις.
- Στο εργαστήριο πληροφορικής κάναμε αναζήτηση πληροφοριών στο Ίντερνετ και χρησιμοποιήσαμε προγράμματα περιήγησης φυλλομετρητή όπως Internet Explorer, Mozilla Firefox, Google Chrome. Πληκτρολογήσαμε τα άρθρα μας προκειμένου να συντάξουμε τις τελικές μας εκθέσεις χρησιμοποιώντας λογισμικό επεξεργασίας κειμένων (Microsoft word, OpenOffice Writer) και δημιουργήσαμε τις παρουσιάσεις μας, για την τελική παρουσίαση της εργασίας μας, με αντίστοιχα προγράμματα όπως Microsoft PowerPoint και OpenOffice Impress.
Επίσης για την διενέργεια της έρευνας μας, μέσω ερωτηματολογίων, στην τοπική κοινωνία δημιουργήσαμε λογαριασμό κοινό στο Google docs, η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου έγινε online και η επεξεργασία του έγινε σε μορφή γραφημάτων Microsoft Excel. Για τις συνεντεύξεις με τα ανταλλακτικά δίκτυα Βόλου και Χανίων χρησιμοποιήσαμε το Skype
- Στην τάξη μας έγινε ο σχεδιασμός της εργασίας, η κατανομή των ομάδων και η σύνταξη των ερευνητικών ερωτημάτων. Επίσης εκεί κάναμε τις ολομέλειες μας και παρακολουθούσαμε την εξέλιξη των εργασιών μας.
- Στην αίθουσα Γρασεπ κάναμε προβολές, ομιλίες και την πρόβα για την τελική παρουσίαση.